

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Bakalářská práce

2017

Ondřej Kusbach

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut politologických studií

Ondřej Kusbach

České parlamentní strany a téma migrace

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Ondřej Kusbach**

Vedoucí práce: **doc. Michel Perottino, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2017

Bibliografický záznam

KUSBACH, Ondřej. *České parlamentní strany a téma migrace*. Praha, 2017. 77 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut politologických studií. Vedoucí bakalářské práce doc. Michel Perottino, Ph.D.

Abstrakt

Téma migrační krize se dnes stalo jedním z největších problémů současné Evropy. Další vývoj migrační krize tedy může rozhodnout o konci Evropy v podobě, v jaké ji známe dnes, jelikož se v důsledku nastalé krize stále více objevují hlasy volající po konci Evropské unie – Česká republika není výjimkou. Tématem této práce je analýza postojů českých parlamentních stran k tématu migrace a to v průběhu let 2013-2016. Výzkum tedy začne ještě před vypuknutím migrační krize, aby bylo možné porovnat přístup stran k migraci před a po vypuknutí migrační krize. Úvodní kapitola práce se věnuje termínu migrace a s ní souvisejících témat jako je multikulturalismus či narůstající populismus. V této kapitole jsou zahrnuty i témata vztahující se k české politické scéně, kdy část je věnována dosavadnímu vztahu českých stran k Evropské unii a část je věnována i volbám do Poslanecké sněmovny v roce 2013. Druhá kapitola se věnuje analýze postoje politických stran k tématu migrace z hlediska bezpečnosti, což se týká navrhovaných kroků stran např. v bezpečnostní politice státu. Třetí kapitola se věnuje vztahu stran a Evropy, respektive jejich vztahu k Evropské unii, která je v důsledku migrační krize kritizována i v České republice. Poslední kapitola pak zkoumá přístup stran k migraci z kulturního hlediska, jelikož migranti mířící do Evropy jsou odlišné kultury a většinou vyznávají islám.

Abstract

The migration crisis theme has today become one of the biggest problems of today's Europe. Further development of migration crisis could therefore decide about the end of Europe in a form in which is known today because due to the occurrence of crisis

there are more callings for the end of European Union – Czech Republic is no exception. The topic of this thesis is analysis of stances of Czech parliamentary parties on the subject of migration in years 2013-2016. Research will begin before the start of migration crisis in order to compare stance of parties on migration before and after the start of migration crisis. The introductory chapter presents the term migration and its connected topics as multiculturalism or rising populism. In this chapter there are further included topics related to Czech political scene when part is about actual relationship of Czech parties to European Union and part is concerned about Czech parliamentary election in 2013. The second chapter is dedicated to the analysis of stances of political parties on migration in an aspect of security which involves proposed steps of political parties in e.g. security policy of the state. The third chapter is concerned about the relation of political parties to Europe, or more precisely European Union, which is in consequence of migration crisis criticized also in Czech Republic. Last chapter is concerned with stance of parties on migration with cultural aspect, because migrants coming to Europe have different culture and they mostly profess Islam.

Klíčová slova

Migrace, české politické strany, bezpečnost, Evropská unie, islám

Keywords

Migration, Czech political parties, security, European Union, Islam

Rozsah práce: 111 283 znaků (včetně mezer)

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu. Dále také prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 19. 5. 2017

Ondřej Kusbach

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval panu doc. Michelu Perottinovi, Ph.D. za veškerou pomoc a cenné rady při psaní této práce, bez kterých bych práci nedokončil.

Institut politologických studií

Projekt bakalářské práce

Zdůvodnění výběru práce

Téma migrace a s ní spojené migrační vlny je dnes patrně vnímáno jako největší problém celé Evropy. Ačkoli má v současné době hlavní slovo Evropská unie jako celek, tak je třeba sledovat i politické strany v členských zemích. Proto se ve své práci zaměřím na české politické strany, ale pouze na ty, které momentálně mají své zástupce v Poslanecké sněmovně České republiky. Znamená to tedy, že v práci budu zmiňovat i stranu SPD, která nemá v Poslanecké sněmovně svůj poslanecký klub. Téma jsem zvolil z jednoduchého důvodu - téma migrace českou společnost rozděluje a jisté rozdělení lze logicky nalézt i ve spektru parlamentních stran. Proto se chci pokusit ve své práci uceleně shrnout názory stran a jejich politiků, tak aby bylo možné jasně určit jejich pohled na danou problematiku. Dalším faktorem, který ovlivnil výběr tématu mé práce je bezesporu unikátnost nastalého problému. EU nikdy takto masivní migrační vlně nečelila a tak pro strany bude migrační politika klíčovou složkou úspěchu u voličů. Jelikož v mém výzkumu budu čerpat i ze stranických volebních programů pocházejících z roku 2013, kdy se konaly poslední sněmovní volby, tak u některých stran nastane situace, kdy musí svou migrační politiku, buď částečně přehodnotit či dokonce tuto politiku nově utvořit, protože v roce 2013 migrace nebyla nijak závažným problémem, který by rozhodoval o náklonnosti voličů. Můj výzkum tedy bude cílit i na případnou konzistentnost migrační politiky stran či naopak na názorové odchylky, v nejzazším případě bude možné uvažovat o populismu.

Předpokládaný cíl

Cílem mé práce bude analýza vývoje postojů jednotlivých stran na migraci, ke které bych měl dospět pomocí důkladné rešerše stranických programů, stanovisek či odborné literatury.

Dále jsem si stanovil výzkumnou otázku: Jakým způsobem se k tématu migrace stavěly české parlamentní strany před a po parlamentních volbách v roce 2013?

Dále jsem stanovil dvě hypotézy. Mým úkolem bude na základě zjištěných poznatků rozhodnout, zda je možné hypotézy potvrdit či vyvrátit.

Hypotéza č. 1: Před volbami v roce 2013 se tématu migrace žádným způsobem nevěnovala žádná strana, která se dostala do Poslanecké sněmovny

První hypotéza vychází z předpokladu, že téma migrace nebylo pro strany natolik zajímavé, takže se mu v programu do voleb vyhnuly.

Hypotéza č. 2: Strany se otázce migrace začaly věnovat až po roce 2014.

Druhá hypotéza vychází z předpokladu, že téma migrace bylo stranami považováno za důležité až po vývoji situace v roce 2014, tedy po začátku migrační krize.

Metodologie práce

Jako metodu své práce jsem zvolil komparaci. Časové rozmezí pro výzkum bude vymezeno na období od října roku 2013, kdy proběhly v České republice parlamentní volby, až do konce roku 2016, aby byl rozsah výzkumu migrační problematiky co nejširší. Z hlediska zdrojů bude kladen důraz především na knižní tituly zabývající se českými stranami a také na programy stran k parlamentním volbám v roce 2013, k volbám do Evropského parlamentu v roce 2014 a ke krajským volbám v roce 2014. Dále se bude přikládat důležitost prohlášením stran, tiskovým zprávám či výrokům politiků. Na základě výzkumu migrační politiky českých stran bude provedena komparace politických kroků stran. Komparace se tedy bude snažit o nalezení rozdílů v politice stran směrem k problému migrační krize. Touto metodikou by mělo dojít k dosažení výsledku, jimž se rozumí předpokládané nalezení odpovědi na výzkumnou otázkou bakalářské práce a na její hypotézy.

Základní charakteristika tématu

Tématem práce jsou české parlamentní strany a jejich náhled na problematiku migrace. Otázka migrace je v dnešní době aktuální a na politické scéně pochopitelně často diskutovaná. Do Evropy se snaží dostat mnoho uprchlíků z jihozápadní Asie (zejména z válkou zpustošené Sýrie) a Afriky. V EU však nefunguje přerozdělování uprchlíků mezi členskými zeměmi a v některých zemích dochází k odporu vůči uprchlíkům. V České republice existenci proti-imigračních stran můžeme vnímat i v parlamentu. Jako české parlamentní strany se rozumí ty strany, které mají v Poslanecké sněmovně své zástupce,

jmenovitě: ČSSD, ANO, KDU-ČSL, KSČM, TOP 09, ODS, Úsvit - Národní koalice a SPD. Názory jednotlivých stran na migrační otázku se samozřejmě liší; k základnímu určení názoru strany jako celku dojde především na základě stranických dokumentů (např. volební program, stranická usnesení apod.). Na parlamentní úrovni v České republice se vyskytují strany, které migraci vyloženě neodmítají, avšak mají k současné situaci výhrady - zpravidla se jedná o kritiku EU či chování uprchlíků. Výjimkou jsou strany Úsvit - Národní koalice a SPD, které uprchlíky odmítají mj. i kvůli tomu, že vyznávají islám.

Předpokládaná struktura práce

1. Úvod
2. Migrace
3. Migrace a bezpečnost
4. Migrace a Evropa
5. Migrace a kultura
6. Závěr

Základní literatura

BARŠA, Pavel. Politická teorie multikulturalismu. 2. vyd. Centrum pro studium demokracie a kultury, 2003. Politologická řada. ISBN 80-732-5020-9.

FIALA, Petr. Evropeizace zájmů: politické strany a zájmové skupiny v České republice. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4920-8.

HAVLÍK, Vlastimil. České politické strany a evropská integrace: evropeizace, evropanství, euroskepticismus?. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5080-8.

HAVLÍK, Vlastimil; PINKOVÁ, Aneta. Populist political parties in East-Central Europe. Brno: Masaryk University, Faculty of Social Studies, 2012. ISBN 978-80-210-6105-7.

HAVLÍK, Vlastimil. Volby do Poslanecké sněmovny 2013. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. ISBN 978-80-210-7147-6

JABŁOŃSKI, Andrzej. Politický marketing: úvod do teorie a praxe. Brno: Barrister, 2006. ISBN 80-736-4011-2.

SARTORI, Giovanni. Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci: esej o multietnické společnosti. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Karolina Křížová. Praha: Dokořán, 2011. PNK. ISBN 978-80-7363-380-6.

SPÁČ, Peter. České strany a jejich kandidáti: případ voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2010. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2013. ISBN 978-80-210-6213-9.

STEGMAIER, Mary; LINEK, Lukáš. The parliamentary election in the Czech Republic, October 2013. Electoral Studies. 2014, vol. 35, 385-388. DOI: 10.1016/j.electstud.2014.03.001. ISSN 02613794.

ŠÍMA, Pavel; KRÁLIKOVÁ, Marcela. Volební kampaně 2013. Brno: Barrister, 2014. ISBN 978-80-7485-026-4.

Obsah

ÚVOD.....	1
1. MIGRACE A S NÍ SOUVISEJÍCÍ TÉMATA. VZTAH ČESKÝCH STRAN K EVROPĚ. VOLBY 2013.	7
1.1. <i>Multikulturalismus .....</i>	10
1.2. <i>České politické strany a Evropa.....</i>	13
1.3. <i>Volby 2013.....</i>	15
1.4. <i>Populismus a politický marketing .....</i>	16
2. MIGRACE A BEZPEČNOST.....	21
2.1. <i>ČSSD .....</i>	21
2.2. <i>ANO 2011 .....</i>	22
2.3. <i>KSČM .....</i>	23
2.4. <i>TOP 09.....</i>	24
2.5. <i>ODS.....</i>	25
2.6. <i>Úsvit – Národní Koalice .....</i>	26
2.7. <i>KDU-ČSL.....</i>	28
2.8. <i>SPD .....</i>	29
2.9. <i>Shrnutí kapitoly .....</i>	30
3. MIGRACE A EVROPA.....	31
3.1. <i>ČSSD .....</i>	31
3.2. <i>ANO 2011 .....</i>	32
3.3. <i>KSČM .....</i>	33
3.4. <i>TOP 09.....</i>	34
3.5. <i>ODS.....</i>	35
3.6. <i>Úsvit – Národní Koalice .....</i>	36
3.7. <i>KDU-ČSL.....</i>	37
3.8. <i>SPD .....</i>	38
3.9. <i>Shrnutí kapitoly .....</i>	38
4. MIGRACE A KULTURA.....	40
4.1. <i>ČSSD .....</i>	40
4.2. <i>ANO 2011 .....</i>	41
4.3. <i>KSČM .....</i>	41
4.4. <i>TOP 09.....</i>	42
4.5. <i>ODS.....</i>	43

4.6.	<i>Úsvit – Národní koalice</i>	43
4.7.	<i>KDU-ČSL</i>	44
4.8.	<i>SPD</i>	45
4.9.	<i>Shrnutí kapitoly</i>	46
	ZÁVĚR	48
	SUMMARY	50
	POUŽITÁ LITERATURA	51

Úvod

Téma migrační krize je v současné době jedním z nejvíce diskutovaných problémů dnešního světa, jelikož s sebou tato krize přináší mnoho dalších problémů. Názor na tuto problematiku je dnes jedním z klíčových politických nástrojů k získání potřebného voličstva, jelikož voliči považují migrační politiku strany za rozhodující při volbách a nezáleží, zda jsou to volby parlamentní, krajské či prezidentské. Samotní migranti v Evropě nevyvolávají dobrý dojem, jsou vnímáni spíše negativně – obyvatelé Evropy v nich vidí hrozbu terorismu nebo je považují za součást kultury, která do jejich země nepatří a někteří se např. bojí i zániku Evropy. Totožnou situaci ve společnosti lze pozorovat v České republice a zejména proto se tato práce bude zaměřovat právě na tento případ.

Objektem zkoumání však nebude česká společnost, nýbrž české parlamentní politické strany, které v současné době mají své zástupce v Poslanecké sněmovně ČR. Konkrétně to jsou: Česká strana sociálně demokratická (ČSSD), ANO 2011 (ANO), Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), TOP09, Občanská demokratická strana (ODS), Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL), Úsvit – Národní koalice a Svoboda a přímá demokracie (SPD). Jejich postoje se zpravidla liší v závislosti na pozici strany v politickém spektru, ale ani jedna ze stran není velkým podporovatelem migrace.

Jednou z příčin migrační krize je situace na Blízkém východě, odkud do Evropy proudí velké množství lidí. Velkou část z nich tvoří lidé ze Sýrie, ale přicházejí i lidé z dalších problematických oblastí jako je např. Afghánistán nebo Pákistán. Část migrantů ale přichází i z jiných částí světa, jelikož je pro ně Evropa vidinou lepšího života. Začátek aktuální migrační krize lze hledat mezi lety 2014 a 2015. Podle údajů, které zveřejnil časopis *The Economist*, je zřejmé, že první menší nárůst v počtu žadatelů o azyl v evropských zemích nastal v polovině roku 2014, kdy o azyl žádalo přibližně 70000 lidí, což bylo zhruba o 40000 lidí více než na začátku téhož roku. Mnohem větší masa migrantů však zamířila do Evropy v roce 2015 – v říjnu byl počet žadatelů o azyl přibližně 185000 lidí. Celkový počet žádostí pak za rok 2015 činí více než 1,3 milionu. Číslo skutečného počtu migrantů je ovšem pochopitelně značně vyšší a zároveň je poměrně obtížné zajistit přesnost tohoto čísla. Ze statistik za rok 2015 vyplývá, že počet nelegálních překročení hranic v Evropě se pohybuje kolem 1,8 milionu migrantů, kdy

většina z nich využila cestu po moři z Turecka do Řecka.¹ Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR) sleduje situaci ve Středomoří a uvádí, že za rok 2016 tuto cestu do Evropy využilo cca 360000 lidí, což je znatelný pokles oproti roku 2015. Populární je dnes hlavně cesta přes Itálii a to zejména kvůli uzavření dohody mezi EU a Tureckem, která nutí migranty volit jinou cestu na evropskou půdu.²

Největší část migrantů přicházejících do Evropy pochází ze Sýrie. Podle údajů za rok 2015 jich požádalo o azyl přes 380000. Druhý nejvyšší počet žádostí podali migranti z Afghánistánu, následovaní migranty z Iráku. Do kategorie ekonomických migrantů je možné zařadit vcelku značný počet lidí, kteří do Evropy míří z Kosova a Albánie, kdy z těchto dvou zemí přišlo dohromady asi 140000 migrantů. V žebříčku dále figurují Pákistán, Eritrea nebo Nigérie. Nejpopulárnější cílovou zemí přichozích migrantů je poměrně nepřekvapivě Německo, oblíbenými zeměmi jsou i Švédsko, Francie, Nizozemsko, Švýcarsko nebo Velká Británie.³ Pokud na problém nahlédneme z hlediska demografického, tak většinu migrantů přicházejících přes Středomoří tvoří muži – podle UNHCR je to 57%, děti tvoří 26% a ženy zaujímají 17%.⁴

České republiky se však migrační krize (téměř) netýká a proto je podivuhodné, že se na české politické scéně objevuje množství antiimigračních stran a hnutí, které voliče získávají kvůli postavení vůči migrační krizi, která ale není zdaleka takovým problémem, jako je např. pro Německo nebo Francii. V roce 2015 se v ČR nacházelo přibližně 3600 uprchlíků a asi 600 žadatelů o azyl. V porovnání s předchozími lety se jedná pouze o malý nárůst počtu migrantů.⁵ Podle plánu EU by ČR měla přijímat migranty na základě povinných kvót, mělo by tím dojít ke spravedlivějšímu rozdělení migrantů mezi členské státy. Nicméně ČR tyto kvóty dlouhodobě odmítá a protestuje proti nim, budoucí situace je tedy nejistá.

Migrace se dnes zcela bezpochyby stala jedním z nejvýznamnějších témat bezpečnosti. K tomuto stavu největším dílem dopomohly teroristické útoky páchané v Evropě. Během let 2015-2016 jich bylo provedeno hned několik (např. v Paříži, Bruselu, Nice či v Berlíně) a stojí za nimi islámští radikálové z Islámského státu. Teroristé byli ve většině případů občany států EU a většinou se nejednalo o migranty z probíhající migrační vlny, ale to není nikterak polehčující okolnost (navíc několik teroristů

---

¹ THE ECONOMIST. 2016.

² UNHCR. *Refugees/Migrants Response - Mediterranean*. 2017.

³ THE ECONOMIST. 2016.

⁴ UNHCR. *Refugees/Migrants Response - Mediterranean*. 2017.

⁵ UNHCR. *Population Statistics*. 2017.

s migrační vlnou již prokazatelně dorazilo do Evropy). Nelze opomenout ani kriminalitu, kterou s sebou velký počet migrantů přináší. Patrně nejhorším případem byly útoky migrantů na ženy v Kolíně nad Rýnem; k násilí docházelo i během střetu migrantů s bezpečnostními složkami na hranicích, zejména na Balkáně. A nelze opomenout ani to, že násilí bylo páčáno i na migrantech samotných. Velká část občanů států Evropy je z pochopitelných důvodů těmito událostmi ovlivněna a v důsledku toho odmítá přijímání migrantů, požaduje jejich deportaci nebo pořádá demonstrace proti uprchlíkům. Důraz na bezpečnost v posledních letech se kvůli migraci projevuje i navenek – řada států navýšila počet vojáků či policistů v ulicích větších měst a také probíhá řada razií proti buňkám radikálních islamistů.

Někteří upozorňují i na to, že migrace souvisí se samotnou otázkou existence Evropy jakožto celku. Migrační politika EU rozhodně není mezi zástupci členských států zrovna oblíbená a dohoda na řešení migrační krize je obtížná. Přítěží byl pochopitelně i Brexit, který nasměroval Velkou Británii pryč z EU. Vzhledem k tomu, že migrace byla jednou z hlavních opor kampaně zastánců odchodu z EU, není divu, že se lidé či strany z ostatních zemí snaží brojit proti EU podobným způsobem. V posledních několika letech vzniká v Evropě řada euroskeptických či přímo antiimigračních stran a mnoho z nich začíná získávat stále silnější podporu, což v podstatě přímo souvisí s rozmachem nacionalismu v dnešní společnosti. Samozřejmostí a jádrem úspěchu těchto stran je jistá míra populismu, který dnes na voliče funguje velice dobře. Jako příklady je možné jmenovat francouzskou stranu Front National, dále německou Alternative für Deutschland či britskou United Kingdom Independence Party; českými zástupci jsou pak např. Úsvit – Národní koalice nebo SPD. S EU se též pojí problematika státních hranic, jelikož velká část evropských států je součástí Schengenského prostoru, ve kterém jsou hraniční kontroly za normální podmínek zastavené – největší kritice je ale podrobena slabá ochrana vnějších hranic Schengenu. V některých případech se z důvodu migrační krize znovu zavádějí kontroly a některé státy staví na hranicích ploty, ale celkově Schengenský prostor funguje stále stejně.

S migrační vlnou je dnes propojován islám, tedy náboženství, jež vyznává většina příchozích migrantů. V Evropě je možné pozorovat stále silnější xenofobní nálady, islám je pro mnoho jedinců věcí nepochopitelnou, zvrácenou a činy tzv. Islámského státu dodávají těmto domněnkám na síle. Řada Evropanů se, co se náboženství týče, odvolává na křesťanství a jeho hodnoty, tím pádem je pro ně přítomnost islámu nemyslitelná. Objevují se i názory o jakési muslimské invazi, kdy by přicházející muslimové měli

postupně zabrat evropské území pro sebe, a následuje spousta dalších konspiračních teorií. Kritizováno je islámské právo šaría a rozruch budí i otázka práv muslimských žen. V Evropě stále přítomný rasismus se projevuje i v otázce migrace, tudíž pokud nejsou migranti odsuzováni na základě náboženství, tak jsou souzeni podle barvy pleti.

V neposlední řadě je dobré zmínit i některé (potencionální) pozitivní prvky současné migrační vlny. Pozitiva je možné hledat v oblasti ekonomické. Za předpokladu, že do země dorazí migranti, kteří jsou schopni a ochotni pracovat, tak může dojít k zaplnění pracovních pozic, o které není mezi obyvatelstvem zájem (typicky úklidové práce, těžší fyzická práce apod.). Do Evropy mohou samozřejmě dorazit i vysoce kvalifikovaní jedinci, kteří mohou v zemích doplnit počty např. techniků, programátorů či lékařů. Dalším pozitivem může být zlepšení stavu stárnutí evropské populace. Konkrétně v ČR by podle projekce Českého statistického úřadu mělo dojít k postupnému úbytku obyvatel – podle nejhoršího scénáře by měla ČR v roce 2100 jen něco přes 6 milionů obyvatel, z nichž by v nejhorším případě byla zhruba polovina ve věku nad 65 let.⁶ Pokud by se v tedy v zemi podařilo integrovat imigranty a přesvědčit je k tomu, aby zde žili a založili rodinu, tak by to pro ČR mohlo mít do budoucna vskutku blahodárný účinek.

Migrace bezesporu může přinášet klady i zápory, ale hlavní zodpovědnost za řešení migrační krize stále nese politická elita. Na případu českých parlamentních politických stran tak bude sledováno, jak se k tématu političtí aktéři staví, zda inklinují k populismu nebo se snaží na problém nahlížet s rozumem. Český stranický systém je poměrně pestrý a rozličných názorů na migraci je celá řada, mnohdy se objevují i názory jdoucí proti politice celé strany. Výzkumným cílem práce tedy bude provedení analýzy postojů jednotlivých stran a to s důrazem na co největší komplexnost, tudíž se snahou o zahrnutí názorových odchylek. Výzkumnou otázkou práce je: Jakým způsobem se k tématu migrace stavěly české parlamentní strany před a po parlamentních volbách v roce 2013? K výzkumné otázce byly stanoveny dvě hypotézy: Hypotéza č. 1: Před volbami v roce 2013 se tématu migrace žádným způsobem nevěnovala žádná strana, která se dostala do Poslanecké sněmovny a Hypotéza č. 2: Strany se otázce migrace začaly věnovat až po roce 2014. Metodou práce je komparace, konkrétně komparace stranických postojů. Časové období výzkumu je vymezeno na období od října 2013 až do konce roku 2016, aby byl rozsah výzkumu migrační problematiky co nejširší. Použité zdroje se budou

---

⁶ Projekce obyvatelstva České republiky (Projekce 2013). ČSÚ. 2013.

sestávat z odborné literatury, volebních programů stran či prohlášení politiků. Tři základní zkoumané programy stran budou programy k volbám do PS PČR v roce 2013, k volbám do EP v roce 2014 a k volbám do krajů v roce 2016 (v projektu práce chybně uveden rok 2014). Tyto programy však mohly být některými stranami v průběhu doby smazány a tak bude u vybraných případů využita alternativa. V případě ČSSD byl zahrnut Dlouhodobý program ČSSD. Často chybějící či zcela obecné programy ke krajským volbám v roce 2016 byly nahrazeny programy pro jednotlivé kraje a to následovně: KSČM – Plzeňský kraj, TOP 09 – Středočeský kraj, ODS – Jihočeský kraj a KDU-ČSL – Moravskoslezský kraj. Při výzkumu výroků politiků či dalších stanovisek strany se vychází vždy nejméně ze dvou, ale ve většině případů ze tří zdrojů (rozhovory, stanovisky apod). Na základě výzkumu migrační politiky českých stran bude provedena komparace politických kroků stran. Komparace se tedy bude snažit o nalezení rozdílů v politice stran směrem k problému migrační krize. Výsledkem komparace by měla být odpověď na výzkumnou otázku a její hypotézy.

Použitá odborná literatura k tématu multikulturalismu je tvořena knihami od Giovanniho Sartoriho a Pavla Barši. Sartoriho kniha Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci nabízí pohled autora na dvě teorie: pluralismus a multikulturalismus. Sartori se přiklání k pluralismu jakožto lepší možnosti a multikulturalismus v podstatě kritizuje. Celkově autor podle mého názoru výborně argumentuje. Pavel Barša se ve své knize Politická teorie multikulturalismu (použito bylo dřívější vydání z roku 1999, kvůli špatné dostupnosti novějšího vydání) tuto teorii podrobně popisuje a přidává i pohled různých autorů. Kniha je jako celek vskutku poměrně obsáhlá a podrobná a domnívám se, že pro laiky může být i příliš náročná.

Literatura pro téma českých politických stran a jejich vztahu k Evropě se sestává z dvou titulů. Prvním je kniha České politické strany a evropská integrace od Vlastimila Havlíka, kterou hodnotím velmi kladně, jelikož dle mého názoru srozumitelně prezentovala postoje politických stran k evropským záležitostem. Druhým titulem je pak kniha od Petra Fialy a kol. Evropeizace zájmů: politické strany a zájmové skupiny v České republice. Tato kniha sice nabízela pohled na evropeizaci zájmů v ČR, ale většinu knihy tvořily pohledy na stejnou problematiku v jiných zemích Evropy.

K tématu voleb v roce 2013 byly použity tři zdroje. Prvním je kniha Petera Spáče České strany a jejich kandidáti: Případ voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2010. Kniha se v podstatě celá věnovala pouze nominačnímu procesu a výběru kandidátů jednotlivých stran, tudíž se jedná o ne zcela důležitý zdroj informací. Dalším titulem je kniha

Vlastimila Havlík a kol. s názvem Volby do Poslanecké sněmovny 2013. Ta uceleně popisovala mnohé aspekty voleb jako např. volební kampaně, volební účast nebo volební geografii. Posledním zdrojem je článek od Lukáše Linka a Mary Stegmaierové, který vyšel v časopisu Electoral Studies. Článek dobře popisuje politickou situaci, která nastala po výsledcích voleb a uvádí i cíle vzniklé koalice.

Pro část věnovanou populismu jsem použil taktéž tři zdroje. Prvním z nich je kniha Populist Political Parties in East-Central Europe od autorů Vlastimila Havlíka a Anety Pinkové a kol. Kniha podle mě výborně shrnuje definici slova populismus, nicméně dále byla pro moji věc víceméně nevyužitelná, jelikož je vydaná v roce 2012 a v té době ještě některé strany, které jsou částí mého výzkumu, mezi zavedené strany nepatřily. Druhým titulem je kniha Andrzeje Jabłońskiho Politický marketing – úvod do teorie a praxe. Tato publikace nabídla dobře sestavený úvod do teorie politického marketingu a zajímavým doplňkem byl i doslov Lubomíra Kopečka k českému vydání, ve kterém zmiňoval některé české příklady politického marketingu. Posledním použitým zdrojem je kniha Volební kampaně 2013 od Pavla Šímy a kol., která se zabývá volebními kampaněmi stran z hlediska politického marketingu. To byl zároveň i menší nedostatek tohoto díla, jelikož se např. politickým obsahem programů v takové míře nevěnoval.

1. Migrace a s ní související témata. Vztah českých stran k Evropě. Volby 2013.

Migrace je bezesporu jedním z fenoménů dnešního politického dění a proto považuji za důležité si tento pojem na začátku této kapitoly definovat. Jelikož se v práci soustředím na české parlamentní strany, tak definici migrace uvedu ve znění, v jakém ho definuje Ministerstvo vnitra ČR ve svém Terminologickém slovníku. Ten migraci definuje následovně: migrace je „přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních“ a slovník také dodává, že migrace roste úměrně s ekonomickým rozvojem.⁷

Další definice pojmu migrace pak pochází přímo z International Organization for Migration (dále jen IOM), která je jednou ze spřízněných organizací OSN. Web IOM definuje migraci jako pohyb jednotlivců či skupin osob jak přes mezinárodní hranice (mezinárodní migrace), tak i uvnitř státu (vnitřní migrace). Jedná se o pohyb populace, jež zahrnuje jakýkoliv pohyb lidí bez ohledu na jeho délku, skladbu migrujících lidí či důvody k pohybu. Migrace zahrnuje pohyb uprchlíků, vysídlených osob, ekonomických migrantů a osob přesunujících se za jinými účely včetně účelu znovu shledání se s rodinou.⁸ Z této definice se však mohou vyjmout dvě skupiny případů přesunu osob. První skupinou jsou lidé, kteří svým přesunem nikterak nemění společnost v místě, ze kterého se přesunují, ani v místě, kam se přesunují – typickým příkladem je třeba turismus. Druhou skupinou jsou pak osoby či skupiny osob, které se pohybují pasivně nikoliv aktivně – jedná se třeba o organizovaný přesun uprchlíků do bezpečné oblasti.⁹

Migraci je pak možné rozlišovat podle důvodů k přesunu či podle právního postavení migrantů, kdy důvody k přesunu mohou být ekonomické nebo může jít o uprchlictví či snahu se shledat s rodinou. Právní status se pak může dělit např. na nelegální migraci či na kontrolovanou migraci.¹⁰ Ustálená definice migrace však v mezinárodním systému neexistuje, jelikož státy přistupují k tomuto tématu jednotlivě a množství kategorií dělících migrantů se může lišit.

Mezinárodní migranty je však podle IOM možno dělit na několik základních kategorií. První z kategorií jsou dočasní pracovní migranti, kteří migrují za účelem

---

⁷ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Terminologický slovník.

⁸ IOM. Key migration terms.

⁹ IOM. Migrant/Migration.

¹⁰ IOM. Migrant/Migration.

zaměstnání na omezenou dobu a kteří vydělané peníze posílají zpátky domů. Druhým typem jsou pak vysoce kvalifikovaní migranti, kteří zauímají pracovní pozice jako manažeři či odborní technici ve velkých korporacích. Tato část migrantů je též vysoce žádaná a některé země se je snaží získat pomocí různých programů. Nelegální migranti jsou třetím typem a jedná se o osoby, které do země vstupují bez požadovaných dokumentů a povolení a mnohdy je jejich cílem nalézt zaměstnání.¹¹ Právě tento typ migrantů je v současné migrační krizi hojně rozšířen.

Čtvrtý typem jsou migranti, kteří se musí přesunovat vynuceně. Důvodem této migrace může být např. nutnost výstavby v místě bydliště či vypuknutí živelné katastrofy. Typ pátý jsou již zmiňovaní migranti, kteří se chtějí shledat se zbytkem své rodiny, kdy některé země považují právo na znovushledání se s rodinou za legitimní pro legální migranty. Posledním šestým typem jsou migranti, kteří jsou vráceni do země svého původu a to poté, co žili nějaký čas v jiné zemi – dnes také poměrně často používané v praxi.¹²

IOM působí i v ČR a mezi její hlavní cíle patří pochopitelně i integrace imigrantů v ČR. Pokud by naše společnost chtěla těžit z pozitivních prvků migrace, tak je třeba podporovat ekonomickou, sociální a kulturní formu integrace a důležité je i zvýšení informovanosti veřejnosti, která migranty přijme. V posledním zmíněném bodě může být právě kámen úrazu, jelikož migranti jsou viděni spíše negativně a často jsou považováni pouze za ty, co zabírají původním obyvatelům pracovní pozice a využívají sociální systém. Podle IOM jsou ale tyto domněnky na základě zkušeností a výzkumů nepravdivé.¹³

Považuji za důležité doplnit i vývoj imigrační (přistěhovalecké) politiky EU z toho důvodu, že se vztahuje na většinu zemí, do kterých migranti míří. Jedná se o zásady, které vycházejí z článku 79 tzv. Smlouvy o fungování Evropské Unie (dále SFEU) z roku 2008 a problematice se v jisté míře věnuje celá druhá kapitola 5. hlavy SFEU. Článek 79 uvádí, že cílem přistěhovalecké politiky je dohlédnout na optimální vedení migračních toků, dalším cílem je zajistit rovnost při zacházení s občany třetích zemí, kteří se dostali do EU legálně a v neposlední řadě se EU snaží i o potírání nelegální migrace a obchodování s lidmi a to tak, že se zvýší aktivita právě v boji proti těmto dvou nešvarům.¹⁴

---

¹¹ IOM. Migrant/Migration.

¹² IOM. Migrant/Migration.

¹³ IOM. Integrace imigrantů v České republice.

¹⁴ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie. Str.: 31.

Ve SFEU jsou pak zahrnuty čtyři oblasti, ve kterých jsou přijata opatření. Za prvé se jedná o problematiku podmínek vstupu a pobytu v EU a také pravidel, které členské státy mají dodržovat při dlouhodobých víz či dlouhodobých povolení k pobytu (včetně otázky slučování rodin). Druhá oblast se pak týká práv těch, kteří se v EU pohybují legálně. Třetí oblastí opatření je nelegální migrace či pobyt a s nimi související možnost vyhoštění či návratu do země původu. Poslední opatření jsou v oblasti boje pro obchodu s lidmi (hlavně s dětmi a ženami).¹⁵

Dále článek ve třech odstavcích vymezuje několik pravomocí. EU může začít spolupracovat s „třetími zeměmi“ na organizovaném navracení občanů do zemí, z kterých pocházejí či ze kterých přišli – tito občané ovšem nesmí splňovat podmínky pro vstup nebo pobyt v EU. Orgány EU pak mohou schválit opatření, které bude členské státy motivovat k zajištění integrace legálních migrantů na svém území. Členské státy ale mají stále právo na určení počtu migrantů přicházejících do země za účelem vykonávání pracovního poměru.¹⁶

Co se týče dalšího vývoje v oblasti migrace z pojetí EU, tak se nabízí tzv. „Globální přístup k migraci a mobilitě“ vznikuvší v roce 2011. Zahrnuty jsou zde čtyři pilíře: legální migrace a mobilita; nelegální migrace a obchod s lidmi; mezinárodní ochrana a azylová politika; maximalizace dopadu migrace a mobility na rozvoj. Další krok pak přichází v roce 2014, kdy Evropská komise představila pokyny, které apelují na co nejefektivnější využití legální migrace, poskytování pomoci potřebným, boj s nelegální migrací a účinnou správu hranic.¹⁷

V roce 2015 byl Evropskou komisí přijat Evropský program pro migraci. Ten přichází s opatřeními k zajištění situace ve Středozezemním moři a také navrhuje kroky, jenž by v budoucích letech pomohly zvládat migraci efektivněji. Podle programu je třeba omezit motivaci k nelegální migraci a hranice je nutné chránit s ohledem na bezpečnost a ochranu lidských životů. Dále je nutné vytvořit silnější azylovou politiku a inovace jsou potřeba v politice pro legální migraci, integraci či v systému „modrých karet“ (jde o pracovní pobyt cizince, který vykonává zaměstnání vyžadující vysokou kvalifikaci¹⁸). Tento program mj. zavádí i tzv. „hotspoty“, které slouží k registrování a identifikaci migrantů v zemích, které jsou migrací zasažené nejvíce. Co se týče řešení problémů

---

¹⁵ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie. Str.: 31.

¹⁶ Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie. Str.: 31-32.

¹⁷ RAFFAELLI. Přistěhovalecká politika. Str.: 2.

¹⁸ MINISTERSTVO VNITRA ČR. Modrá karta.

s převaděči lidí apod., navrhuje program, že v rámci Společné bezpečnostní a obranné politiky by mohla ve Středomoří proběhnout operace, jež by se tyto problémy snažila vyřešit.¹⁹

1.1. Multikulturalismus

Téma multikulturalismu do práce zahrnuji, protože se domnívám, že multikulturalismus souvisí s integrací imigrantů do evropských společností. Zahrnuji ho také proto, že některé politické subjekty teorii multikulturalismu považují za řešení či ji naopak kritizují. Toto téma budu dále popisovat na základě knih Giovanniho Sartoriho a Pavla Barši.

G. Sartori se mimo kulturalismu věnuje ještě pluralismu a přistěhovalectví. Nejprve se zabývá pluralismem, jehož myšlenka se objevuje již v 17. století v souvislosti s náboženskými válkami, kdy je spojen s pojmem tolerance. Sartori uvádí, že tolerance je předpokladem pluralismu (z toho důvodu pluralismus bez tolerance = falešný pluralismus). Rozdíl mezi pluralismem a tolerancí pak Sartori definuje tak, že tolerance respektuje hodnoty druhých, zatímco pluralismus přichází s vlastní hodnotou.²⁰

Pluralismus se pak pojí i se stranami, které se tvoří až v okamžiku, kdy se má za to, že svět není lepší pouze „černobílý. Tzv. „stranický pluralismus“ pak ve své podstatě ukazuje, že strany byly stvořeny myšlenkou pluralismu. Na politické úrovni pluralismus vyjadřuje rozdílnost moci založenou na pluralitě nezávislých subjektů.²¹ Pluralitní kultura by pak měla vyjadřovat rozmanitost či proměnlivost, kulturní rozmanitost však nemusí tvořit a Sartori zde dává pluralismus do rozporu s multikulturalismem, který pluralismus (díky chybějící toleranci či tíhnutím k dělení společnosti) popírá. Cílem pluralismus je pak dosažení mezikulturního míru a všechny „identity“ staví na stejnou úroveň.²² Sartoriho definice pluralismu pak zní následovně: „Pluralismus (...) předpokládá tolerantní postoj a ze strukturálního hlediska pak dobrovolná, „nevnucená“ sdružení, možnost vstupu do několika sdružení zároveň a protínající se či napříč jdoucí dělicí linie (cleavages)“.²³

---

¹⁹ RAFFAELLI. Přistěhovalecká politika. Str.: 2-3.

²⁰ SARTORI. Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci: esej o multietnické společnosti. 2011. Str.: 15-16.

²¹ SARTORI. 2011. Str.: 19 a 24.

²² SARTORI. 2011. Str.: 22-23.

²³ SARTORI. 2011. Str.: 35.

Sartori dále mluví i o příchodu migrantů do Evropy, které, dá se říci, dělí na dvě skupiny. Migranti z východní Evropy, kteří se chtějí zapojit do pracovního procesu a uvádí tak do nejistoty původní obyvatelé. Poté následují migranti, kteří v lidech vzbuzují strach z „cizího“, což posléze vede ke xenofobii a rasismu. Podle Sartoriho za to může islám – jedná se tedy o kulturně-náboženskou odmítavou reakci. Dodává, že pluralismus znamená život v diverzitě, ale pouze pokud je zde zachována jistá vzájemnost (pokud někdo přijímá pomoc, tak je třeba ji oplatit) a pokud ne, tak se ve společnosti bude objevovat strach apod.²⁴

Multikulturalismus je pak Sartoriho dalším tématem. Podle něj má multikulturalismus dvě verze: multikulturalismus s kritérii pluralismu a multikulturalismus v antipluralitní verzi, který je rozšířenější. Sartori tvrdí, že takovýto multikulturalismus postrádá toleranci, odmítá vzájemné uznání a segregace převládá nad integrací.²⁵

Kultury, které multikulturalismus zahrnuje, mohou být poměrně rozličné – může jít o kulturní tradice národů nebo jazykovou, etnickou či sexuální identitu. Sartori považuje za zvláštní, že se sem řadí i feminismus, jelikož se domnívá, že ženy jsou „pouze“ diskriminovány (např. na pracovním trhu), ale že z hlediska kultury a etnika je vše v pořádku. Podle Sartoriho se multikulturalismus snaží o vytvoření nových kultur (dodává jim důležitost), které posléze vede k separaci nebo revoltě. Sartori tvrdí, že problém není v tom, že by byl multikulturalismus špatně chápan, ale že je sám koncipován nesprávně a tak vždy vyústí v „klanový systém“ a tím pádem i dezintegraci.²⁶

Sartori se také dostává k tématu imigrace a integrace. Imigrant se podle něj odlišuje čtyřmi způsoby: jazykem, zvyklostmi, vyznáním či etnikem. Tyto čtyři odlišnosti se pak liší tím, zda je možné je překonat, což je možné pouze u jazyku a zvyklostí. Tím pádem je imigrační politika, která nedokáže nijak rozlišovat, k ničemu. Autor tedy přichází se třemi otázkami: Koho integrovat?, Jak ho integrovat? a Proč ho integrovat?. Migrační vlny se pak sestávají z lidí, kteří přišli o zemědělskou obživu, lidí, kteří trpí chudobou ve městech a dále z příliš velkého množství novorozenců. Způsobem integrace je pak podle mnohých udělování občanství migrantům, což ve většině případů nefunguje, pokud je občanství uděleno těm, co integraci odmítají, tak dochází k dezintegraci.

---

²⁴ SARTORI. 2011. Str.: 36-39.

²⁵ SARTORI. 2011. Str.: 42-43.

²⁶ SARTORI. 2011. Str.: 46-47; 58; 68-69.

K integraci tak dochází, pouze pokud migranti integraci přijímají a považují jí za nutnou.²⁷

V doplňku knihy se Sartori dále věnuje islámu, ke kterému se vyjadřuje značně kriticky. Poukazuje na bojovnou povahu islámu či na to, že základem této víry je korán a islámské právo šaría. Dále přichází s dělením států na muslimské (např. Egypt) a islámské (např. Saúdská Arábie), kdy jedinou výjimkou postavenou mimo toto dělení je Turecko.²⁸ Sartori se zabývá i otázkou pracovní kvalifikace migrantů. Domnívá se, že islámský migrant je velice problematicky integrovatelný a bude se zpravidla vyskytovat na okraji společnosti, což znamená, že pracovat nebude. Problémem budou i požadavky na kvalifikaci migrantů, což jich ještě více postaví na spodní patra společnosti.²⁹

Pavel Barša se v úvodu své knihy věnuje národní integraci, kterou dělí na asimilacionismus a „hierarchický kulturní pluralismus či permanentní diferencovaná inkorporace“. Asimilacionismus se spojuje hlavně s Francií a migranti se musí včlenit do kultury národa. Náboženství jde stranou a celkově se na menšin nebere ohled. Pluralismus je možné označovat za britský model a na rozdíl od předchozího příkladu je zde tolerována přítomnost menšin, na které je brán ohled třeba i ve školství. Inkorporace pak kulturně-etnickou diverzitu považuje za překážku integrace. Tato politika je v německém pojetí segragacionistická, tudíž pokud se tureckým občanům žijícím v Německu narodí dítě, tak to neznamená, že automaticky bude mít německé občanství. Očekávalo se totiž, že se lidé vrátí zpět do své země a tak nebyly ani provedeny pokusy o integraci.³⁰

Posléze se Barša dostává k multikulturalismu. Ten svým způsobem patří do politického spektra jak v pravé části, tak v levé, jelikož myšlenky svobody či rovnosti jsou přítomny v obou pólech. Pokud se pak má nějakým způsobem levice a pravice rozlišit, tak je to pomocí kritiky multikulturalismu. Pravicově-liberální zástupci podrobují kritice rozpor v otázce rovnosti před zákony a státem, ti levicově-liberální pak kritizují „etnické a rasové rozdrobování sociální solidarity“. Pro některé je ale multikulturalismus řešením pro život v kulturně pluralitním světě. Podle Barši je cílem multikulturalismu začlenění jistých vyloučených skupin ve společnosti do společenství rovnosti, svobody a solidarity.³¹

---

²⁷ SARTORI. 2011. Str.: 70-74.

²⁸ SARTORI. 2011. Str.: 88-89.

²⁹ SARTORI. 2011. Str.: 111-12.

³⁰ BARŠA. Politická teorie multikulturalismu. 1999. Str.: 10-12.

³¹ BARŠA. 1999. Str.: 15 a 19.

Autor tvrdí, že se v Evropě vůči migrantům přistupuje těmito způsoby: xenofobním nacionalismem nebo kulturním pluralismem či multikulturalismem. Samotné migranty pak britský sociolog John Rex dělí na tři typy. Prvním typem jsou ekonomičtí migranti, kteří migrují za prací a kteří posílají část výdělku domů, kam se později vrátí nebo tito migranti v zemi, kde pracují, nakonec zakotví. Druhý typ je druhem určitého etnika, jako příklad je možné uvést Indý, kteří se nacházejí v podstatě na všech kontinentech. Tyto migranti se přesunují v závislosti na nejlepších ekonomických podmínkách. Posledním typem jsou uprchlíci, jejichž úmysly se liší – někteří mohou uvažovat o návratu, další pak o usazení se.³²

Dalším koho Barša zmiňuje je politolog Bhika Parekh, který představuje podobu multikulturního programu na britském příkladu. Uznání jiných kultur by mělo vést k ochraně a rozvoji etnik ve vzdělávání, za což na oplátku menšiny mají přijmout vše, co je nutné k zisku britského občanství – jazyk, historie, zvyky atd. Většinová společnost by pak neměla omezovat život menšin kromě případů, kdy menšiny jednají v rozporu s lidskými právy. Rolí státu má být zajištění rovnosti práv a příležitostí, a pokud se menšin dotýká nějaké politické rozhodnutí, tak by jim měl být zajištěn i skupinový podíl na rozhodnutí. Dalším důležitým prvkem je fungování právního systému, který by měl k odlišnostem menšin přistupovat s respektem – ovšem, aniž by byla narušována rovnost před zákonem. Jako poslední bod Parekh uvádí, že by národní identita Britů měla být plurální a dynamickou a v jejím rámci by mělo docházet k diskusi mezi přítomnými skupinami.³³

1.2. České politické strany a Evropa

V této části práce se budu věnovat vztahu českých politických stran k Evropě a k EU v dobách minulých. Podle mého názoru je pro mou práci nastínění pozice českých politických stran vůči Evropě důležité, jelikož to může pomoci při výzkumu pozic stran v současném politickém dění. Nicméně část stran, které jsou hlavním předmětem této práce, dříve neexistovala, takže bude pozornost zaměřena pouze na čtyři stabilní aktéry české politické scény – ČSSD, ODS, KSČM a KDU-ČSL.

---

³² BARŠA. 1999. Str.: 214-215.

³³ BARŠA. 1999. Str.: 229-230.

Pokud budeme nějakým způsobem zkoumat vztah stran k EU, tak je třeba vymezit tři období. Období tranzitivní, za které je možné označit období mezi volebními lety 1990-1996, kdy se strany chtěly především vrátit do struktur demokratické Evropy. Druhou etapou je předvstupní etapa, do které lze zasadit volby v letech 1998 a 2002, ve kterých strany zvýšily svůj zájem o evropskou tematiku. Posledním časovým úsekem je pak členská etapa, zahrnující tedy volby v roce 2006 až po současnost a je to období, kdy se nejvýrazněji projevuje evropeizace stranických programů.³⁴

Z výzkumu Vlastimila Havlíka vyplývá, že z výše zmíněných čtyř politických stran se vstupu do EU bránila v podstatě jen jedna – KSČM. Největšími zastánci vstupu do EU byli sociální demokraté a lidovci, o něco skeptičtější byla ODS. KSČM byla sice nejvíce negativní vůči vstupu do EU, ale postupem času se vztah strany k EU měnil na pozitivnější. Další strany jako např. US-DEU a SZ chovaly vůči EU poměrně vřelý vztah. Havlík dále zkoumal i vnitrostranické rozpory, které se ve stranách objevovaly díky „evropské“ otázce. Plyne z toho, že nejvíce „rozdělenou“ stranou byla ODS s poměrně solidním náskokem na KSČM.³⁵ Částečně je možné tyto rozpory sledovat i v dnešní situaci.

Havlík vymezil ještě dvě dimenze vstupu do EU – politickou (pravomoci EP apod.) a ekonomickou (vnitřní trh). Čtyři strany tehdejší politické scény se pozitivně stavěly k obou aspektům, šlo o ČSSD, KDU-ČSL, SZ a US-DEU. Stranou, která zaujala negativní postoj k oběma dimenzím, byla KSČM. Jistou výjimku pak představuje ODS, která podporovala ekonomickou dimenzi EU, ale nezamlouvala se jí ta politická.³⁶

V publikaci od Petra Fialy a kol. o evropeizaci zájmů politických stran je zahrnuto rozdělení témat „evropské“ otázky v programech českých stran. Před rokem 2004 (tedy před vstupem ČR do EU) se řešila především problematika vstupu a členství v EU (např. otázka referenda o vstupu), což po roce 2004 přestalo být aktuální. Diskutovalo se i o budoucnosti EU a postavení ČR v Unii – řešila se např. „Evropská ústava“, přijetí společné měny či otázka bezpečnosti EU. Důležité byly i dotace z evropských fondů,

---

³⁴ HAVLÍK. České politické strany a evropská integrace: evropeizace, evropanství, euroskepticismus?. 2009. Str.: 101-102.

³⁵ HAVLÍK. 2009. Str.: 105-113.

³⁶ HAVLÍK. 2009. Str.: 146.

kteřé daly členství v EU jakýsi punc vidiny finančního zisku. Následovaly i další témata jako třeba rovnost práv apod., ale to už nebylo tak důležité.³⁷

Strany se s evropeizací mírně měnily. V tehdejších stranách (s výjimkou KSČM) se ve vyšší pozici ve straně objevuje jistý evropský specialista, z hlediska mocenských vztahů to však nehrálo zásadní roli. Podle autorů míra uvádění aspektů souvisejících s evropskými záležitostmi klesla s volbami v roce 2006, jelikož strany ji nepovažovaly za takové lákadlo pro voliče. Zajímavý je i účinek evropeizace na ideologické odlišnosti, což se projevilo po volbách v roce 2002, kdy do koalice vstoupila ČSSD spolu s KDU-ČSL a Uníí Svobody, jelikož je spojovaly jejich proevropské názory.³⁸

1.3. Volby 2013

Jedním ze středobodů práce jsou i volby do PS PČR v roce 2013 a z toho důvodu do práce zařazuji tuto část, která přibližuje stav politické scény v období kolem voleb a vytváří tak kontext pro pochopení české stranické scény v tomto období. Volby v roce 2013 byly volby předčasné, jelikož mandát předchozí vlády měl původně končit až v roce 2014 – krátce se tedy pozastavím i u voleb do PS PČR v roce 2010. Ze stran, které se momentálně nacházejí v PS PČR se těchto voleb účastnilo pět stran – ODS, ČSSD, KDU-ČSL, KSČM a TOP 09.

Pokusím se tedy částečně nastínit politickou situaci voleb 2010. Dvě nejsilnější strany byly ČSSD na levé straně a ODS na pravé straně politického spektra. TOP 09 získala solidní výsledek, ačkoliv do voleb šla jakožto nová strana, nicméně část jejich zástupců měla s politikou zkušenosti již z působení v KDU-ČSL. KSČM zaujala takřka stejnou pozici jako v roce 2013, tedy pozici strany se slušným počtem mandátů, která však kvůli své minulosti není pro ostatní subjekty přijatelná. KDU-ČSL pak zůstalo mimo Parlament, jelikož jim postupně ubývala voličská podpora a újmě patrně došlo i po odchodu části členů do TOP 09. Další stranou, která se dostala do Sněmovny, byly Věci veřejné, naopak Strana zelených působící v předchozí vládní koalici se do Sněmovny nedostala.³⁹

---

³⁷ FIALA a kol. 2009. Evropeizace zájmů: politické strany a zájmové skupiny v České republice. Str.: 126-127.

³⁸ FIALA a kol. 2009. Str.: 152-153.

³⁹ SPÁČ. České strany a jejich kandidáti: případ voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2010. 2013. Str.: 81; 111; 140; 191; 215.

Politická situace se ovšem s volbami v roce 2013 značně proměnila. Úbytek volebních preferencí zaznamenaly především strany, které v předchozím volebním období tvořily koalici vedenou premiérem Petrem Nečasem. ODS se umístila až na 5. místě a celkem ztratila přes 12% hlasů, což pro stranu znamenalo nejhorší výsledek v historii. Ztratila také TOP 09, která oslabilo o necelých 5% hlasů. Věci veřejné jsou pak typickým příkladem strany s krátkodobým úspěchem. Do začátku voleb v roce 2013 se totiž strana rozpadla a do voleb tak pochopitelně nekandidovala.⁴⁰

Oslabila i ČSSD, ale jednalo se o malý rozdíl v porovnání s předchozími volbami (1,6%) a strana tak volby v roce 2013 vyhrála a to se ziskem cca 20,5% hlasů. Druhé místo obsadilo hnutí ANO, které ve své volební premiéře ukořistilo více než 18,5% hlasů. KSČM dokázala jako jediná z tehdejších stran ve Sněmovně posílit a to o více jak tři procenta na celkových 14,9%. Dalším novým politickým subjektem ve Sněmovně se stalo hnutí Úsvit přímé demokracie, které obsadilo celkově předposlední místo. Výčet stran dostanuvších se do Sněmovny pak uzavírá KDU-ČSL, která se do sněmovních lavic vrátila po tříleté pauze.⁴¹

První na tahu při tvorbě vlády byla tedy ČSSD. Strana musela nejprve zažehnat vnitrostranickou krizi, kdy se několik vysoce postavených členů strany pokusilo o sesazení předsedy Bohuslava Sobotky. Následně se ČSSD domluvila na koalici s hnutím ANO a KDU-ČSL. Tato koalice pak upřesnila své tři hlavní cíle. Prvním je zajištění udržitelného ekonomického růstu založeného na principech volného trhu či na vyváženém ekonomickém rozvoji krajů. Druhým cílem je boj s korupcí, lichvou a dalšími finančními zločiny. Posledním cílem je pak rekonstrukce státu pomocí rozumnější správy financování státu či zlepšení kontrolních systémů ve veřejném sektoru.⁴²

1.4. Populismus a politický marketing

Populismus či politický marketing do práce zařazují proto, že některé české strany používají populistická hesla či praktiky a některé strany tvoří své volební kampaně na základě politického marketingu.

---

⁴⁰ HAVLÍK. Volby do Poslanecké sněmovny 2013. 2014. Str.: 145-146.

⁴¹ HAVLÍK. 2014. Str.: 145-146.

⁴² STEGMAIER, LINEK. The parliamentary election in the Czech Republic, October 2013. 2014. Str.: 388.

Za jeden z možných důsledků migrační krize lze označit nárůst populismu v evropské politice. Některé politické strany využívají např. strachu lidí z příchozích migrantů tak, že ve svém volebním programu zaujmou tvrdý postoj vůči migrantům. Tento postup pak zpravidla láká část voličů a strana tak získává silnější relevanci na politické scéně. Politické subjekty, u kterých je možné zaznamenat náznaky populismu, se nacházejí i v českém stranickém systému. Konkrétně je možné zmínit hnutí ANO, které je často v médiích a na veřejnosti označováno za populistické. V souvislosti s problematikou migrace se jako populistické může jevit hnutí SPD, jelikož se domnívám, že své voliče sbírá především díky své rázné migrační politice. Některé strany (např. hnutí ANO) jsou budovány pomocí politického marketingu, kterému se také budu věnovat v následujících odstavcích.

V prvé řadě považuji za důležité definovat si pojem populismus. Tento termín je však těžko exaktně definovatelný, jelikož je možné ho rozlišovat ve třech dimenzích. (1) Populismus je možné označovat za ideologii (použito v USA a Rusku na konci 19. století), nicméně toto pojetí populismu je v rámci zkoumání politických stran v podstatě irelevantní. (2) Populismus je tzv. „thin-centred ideologie“. Ta na rozdíl od klasické ideologie nenabízí ucelenou představu společnosti, jelikož se soustředí pouze na některé aspekty – obzvlášť na politickou moc a politický proces. (3) Populismus je politickou praxí či způsobem politické komunikace.⁴³

Při zkoumání politických stran jsou tedy relevantní pouze druhý a třetí pohled na pojem populismu, které je ale obtížné rozlišit. Důvodem je to, že ideologie a identita strany jsou definované ve stranických dokumentech apod. a proto je těžké stranu zařadit bez analýzy těchto dokumentů. Proto je možné za populistické strany označit ty strany, které ve svých stanoviscích či chování projevují znaky populismu.⁴⁴

Znaky populismu byly definovány politologem Franciscem Panizzou, který je nazval tzv. „analytickým jádrem populismu“. Celkem jsou tři: 1) na lid a elity se pohlíží jako na homogenní entity, 2) důraz na nepřátelskou povahu vztahu lidu a elit a 3) pohled na lid jakožto na morálně čistého suveréna.⁴⁵

Na závěr bych se chtěl zaměřit ještě na typologii populismu. Dělení populismu je doménou politologů a tak se zde objeví práce několika autorů. Prvními jsou Tim Haughton a Kevin Deegan-Krause, kteří kritizují základní dělení stran na populistické a

---

⁴³ HAVLÍK, PINKOVÁ. Populist Political Parties in East-Central Europe. 2012. Str.: 19-20.

⁴⁴ HAVLÍK, PINKOVÁ. 2012. Str.: 20.

⁴⁵ HAVLÍK, PINKOVÁ. 2012. Str.: 20.

nepopulistické – populismus se podle nich v určité míře objevuje u každé strany a rozlišovacím znakem je tedy míra použití populistických prvků. Na to v podstatě navazuje Cas Mudde, který populismus vidí jako „thin-centered ideologii“, která se snadno mísí s ideologiemi, jako jsou např. komunismus či nacionalismus. Dodává, že tyto ideologie budou mít spíše radikální podobu a že populismus bude v rozvojových zemích tíhnout k levici a v průmyslově rozvinutých zemích bude tíhnout k pravici.⁴⁶

Paul Taggart je takového názoru, že populismus je nástrojem progresivistů, reakcionářů, demokratů i autokratů a to jak na levé, tak na pravé straně politického spektra. Typické pro populismus je pak tzv. „prázdňé srdce“, tedy jistá absence klíčových hodnot. Dalším autorem je Grigore Pop-Eleches, který přichází s dělením stran na dva typy: mainstreamové a neortodoxní. Mainstreamová strana je taková strana, která přichází s běžnou ideologií, zatímco neortodoxní strany spíše sázejí na osobu lídra strany a ideologie je tolik nezajímá. Pop-Eleches se dostává k populismu až s dělením neortodoxních stran, které dělí na několik typů: extrémní nacionalisty, radikální levici a pak na nacionalistické populistické strany a nové/centristické populistické strany. Nacionalistické populistické strany pochopitelně přicházejí s myšlenkou nacionalismu, nicméně nejedná se o extrémní formu. Nové/centristické populistické strany se odlišují tím, že se považují za neideologické a antipolitické a typickým znakem je i stranický lídr, který stranu spíše využívá pro své vlastní zájmy. Strany tohoto typu také zpravidla kritizují již zavedené strany a obviňují je např. z poklesu životního standardu či z korupce.⁴⁷

Autoři knihy *Populist political parties in East-Central Europe* (2012) pak používají základní dělení stran na „výlučně“ populistické a „nevýlučně“ populistické. První typ stran zakládá svou politiku na populistických prvcích a je v podstatě protestem proti současným politickým elitám za účelem obrany zájmů „běžných lidí“. Kritikou tento typ stran podrobuje i dělení politického spektra na pravici a levici. Druhý typ stran se na rozdíl od předchozího typu vyznačuje zahrnutím ideologie do své politiky a populismus zde působí spíše jako vedlejší, ale přesto používaný prvek.⁴⁸

Nejen populistické strany mohou těžit z politického marketingu, kterému se budu věnovat v následující části textu. Definice pojmu je následovná: Politický marketing je

---

⁴⁶ HAVLÍK, PINKOVÁ. 2012. Str.: 25-26.

⁴⁷ HAVLÍK, PINKOVÁ. 2012. Str.: 27-28.

⁴⁸ HAVLÍK, PINKOVÁ. 2012. Str.: 29-31.

„soubor teorií, metod, technik, a sociálních postupů, které mají za cíl přesvědčit občany, aby podpořili člověka, skupinu nebo politický projekt“.⁴⁹ Politický marketing je tedy nástrojem k zisku voličů a to ve své podstatě pouze díky provedení výzkumu zabývajícím se potřebami občanů, kdy je na základě získaných poznatků sestavena politická kampaň připravená voličům tzv. „na míru“.⁵⁰

V rámci politického marketingu probíhá několik procesů. Marketingový výzkum je využit jako prostředek k pochopení chování politických subjektů a občanů a také jako nástroj pro zjištění aktuální situace v politické sféře. Výsledky výzkumu pak slouží k vytvoření jistého „produktu“ (např. volebního programu), který je následně zdárně prezentován voličům. Za účelem přesvědčení voličstva je nutné používat rozličné marketingové strategie a důležitým prvkem je i využití masových médií.⁵¹

Prioritou politických aktérů je pochopitelně jednak zvítězit, ale stejně tak se snaží o rozšíření své politické moci a vlivu. Proto je nezbytné, aby se politické subjekty využívající služeb politického marketingu dokázaly přizpůsobit případné nové situaci na politické scéně. Je tedy nutné své marketingové strategie testovat a eventuálně obměňovat.⁵²

Politolog Lubomír Kopeček se v doslovu knihy Politický marketing – úvod do teorie a praxe věnuje případům použití politického marketingu v českém politickém prostředí. Jím uvedené strategie však měly pouze krátkodobý cíl, což se zpravidla odrazilo na poklesu preferencí stran v následujících volbách. Prvním příkladem je Unie svobody-Demokratická unie (US-DEU), která za každou cenu chtěla docílit vstupu do EU a vstoupila tak do vlády s ČSSD. Strana se tímto postupně oddalovala od své původní politiky a nakonec skončila s minimální podporou. Druhým příkladem je ČSSD a její kampaň v roce 2002, kdy strana doplatila na nerealistické předvolební sliby, což se posléze negativně promítlo do volebních výsledků v roce 2004.⁵³

Patrně nejvýznamnějším produktem politického marketingu v ČR za poslední dobu je hnutí ANO. Předseda Andrej Babiš si na tvorbu kampaně najal profesionální agentury a to hnutí vyšvihlo až na druhé místo ve volbách a to i přesto, že bylo na politické

---

⁴⁹ JABLOŇSKI. Politický marketing – úvod do teorie a praxe. 2006. Str.: 12.

⁵⁰ JABLOŇSKI. 2006. Str.: 12.

⁵¹ JABLOŇSKI. 2006. Str.: 25.

⁵² JABLOŇSKI. 2006. Str.: 25-26.

⁵³ JABLOŇSKI 2006. Str.: 192-195

scéně nováčkem. Kampaň byla stavěna z velké části na osobě lídra A. Babiše a hnutí vystupovalo jako alternativa k zavedeným stranám.⁵⁴

---

⁵⁴ ŠÍMA, KRÁLIKOVÁ. 2014. Str.: 110.

2. Migrace a bezpečnost

V této kapitole se zaměřím na postoje politických stran a jejich představitelů vůči migraci z pohledu bezpečnosti a možných rizik, které s příchodem velkého množství migrantů mohou souviset. Nevyhnutelnou částí této pasáže bude i problematika terorismu, která se současnou migrační vlnou taktéž do jisté míry souvisí a české parlamentní strany svůj názor na terorismus veřejně často prezentují.

2.1. ČSSD

V případě momentálně nejsilnější parlamentní strany jsou k dispozici dva ze tří výše zmiňovaných volebních programů a to program k volbám do PS PČR a program ke krajským volbám. Program k volbám do EP se na webu ČSSD bohužel nenachází a s nejvyšší pravděpodobností ho strana odstranila. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl do výzkumu zařadit ještě Dlouhodobý program ČSSD, který byl schválen v roce 2017.

Chronologicky je první na řadě program k volbám do PS PČR v roce 2013. Po prostudování tohoto programu jsem došel k závěru, že se v něm nenachází ani jedna zmínka o migraci, tudíž je možné říci, že pro stranu bylo téma migrace v roce 2013 zcela neaktuální. Z hlediska bezpečnosti se program věnuje pouze problematice jako je běžná kriminalita a podobně.⁵⁵

V programu ke krajským volbám v roce 2016 se již téma migrace vyskytuje a to zejména právě ve spojení s bezpečností. Z uváděných sedmi bezpečnostních priorit se migrace týkají dvě. ČSSD se zavazuje k připravení auditu národní bezpečnosti, v jehož rámci by mělo dojít mj. i k „vyhodnocení bezpečnostních rizik nekontrolovanou migrací“. Dále strana slibuje, že zajistí správné fungování krajských bezpečnostních rad a také že dojde k revizi krajských plánů pro rizikové situace – a to i proto, aby bylo možné lépe zvládat možné problémy spojené s migrací.⁵⁶ Jedním z přání strany je také to, aby Evropa dokázala bojovat s terorismem a pomáhala k jeho „utlumení“.⁵⁷ Ačkoliv se jedná o časový posun tří let, tak je jasně patrné, že téma migrace za tuto dobu nabralo na důležitosti.

Posledním programovým dokumentem je pak Dlouhodobý program ČSSD. Celkově je pro ně migrace jednou z hlavních výzev dneška, kdy řešením není nacionalismus ani protekcionismus – základem by měla být spolupráce na evropské

---

⁵⁵ ČSSD. Volební program ČSSD - Volby do Poslanecké sněmovny PČR 25. - 26. 10. 2013. 2013. Str.: 31.

⁵⁶ ČSSD. Volební program ČSSD - Krajské volby 2016. 2016. Str.: 10.

⁵⁷ ČSSD. Volební program ČSSD - Krajské volby 2016. 2016. Str.: 4.

úrovni. Strana kvituje vytvoření společného imigračního systému a mj. také prosazuje bezpečnostní spolupráci a řešení migrace v rámci Visegrádské skupiny.⁵⁸

Jako první z názorů zástupců strany vybírám výstup místopředsedy ČSSD a ministra vnitra Milana Chovance v pořadu Otázky Václava Moravce a to z roku 2014. M. Chovanec uvádí, že ČR by alespoň částečně migrace prospěla, ale je nutné se vyvarovat možným bezpečnostním rizikům, kdy hlavním problémem je nelegální migrace v ČR, která už v roce 2014 zaznamenala růst.⁵⁹ Podobně se o rok později vyjadřoval i předseda strany Bohuslav Sobotka, který také zdůraznil možnost bezpečnostních problémů při přijímání migrantů – ovšem Evropa by měla lidem v nouzi pomáhat.⁶⁰ V ČSSD se však dají nalézt i opačné názorové proudy, které představují např. zástupci konzervativní levice Jaroslav Foldyna a Zdeněk Škromach. Ti se postavili proti postoji strany vůči migrační krizi, kdy Z. Škromach tvrdí, že s migrací dochází k „infiltraci organizovaného zločinu“.⁶¹

2.2. ANO 2011

Hnutí ANO má svůj program k volbám do PS PČR v roce 2013 rozděleno do několika částí: programových priorit, programových východisek a resortního programu. V prvních dvou zmíněných částech se ke zkoumanému tématu žádná informace nenachází, zmínku je však možné nalézt v tzv. resortním programu a to v kapitole s názvem Obrana a vnější bezpečnost. Hnutí ANO si uvědomuje, že konflikty na Středním a Blízkém Východě přinášejí problém terorismu a že se také hrozbou může stát migrace lidí právě ze zmiňovaných lokalit (Irák, Afghánistán, Sýrie, Egypt...)⁶²

Na rozdíl od ČSSD je volební program hnutí ANO k volbám do EP v roce 2014 stále dostupný. A hnutí se zde oproti programu z roku 2013 vyjadřuje k migraci a bezpečnosti obšírněji. Co se bezpečnosti týče, tak ANO volá po zásahu proti skupinám, které zprostředkovávají příchod nelegálních migrantů do EU. Hnutí také varuje před nárůstem kriminality (či xenofobie a extrémismu) v důsledku případného nezvládnutí imigrační vlny.⁶³

---

⁵⁸ ČSSD. Dlouhodobý program ČSSD. 2017. Str.: 10-12.

⁵⁹ Evropa čelící migrační vlně. Otázky Václava Moravce. 2014.

⁶⁰ Sobotka: Evropa nesmí během migrační krize pomáhat za cenu sebeohrožení. E15.cz. 2015.

⁶¹ DOLEJŠÍ, Václav. Jak se postavit k uprchlíkům? Politici se často neshodnou ani uvnitř strany, Zeman radí posílit hranice. iHned.cz. 2015

⁶² ANO. Resortní program.

⁶³ ANO. Náš program pro volby do Evropského parlamentu.

V programu ke krajským volbám v roce 2016 je bezpečnost uváděna již jako první bod programu. Hnutí ANO slibuje, že bezpečnost občanů ČR je na prvním místě a proto nechce přijímat na území republiky migranty – prosazuje řešení přímo v zemích, ze kterých migranti prchají a to třeba i pomocí vojenské intervence. V rámci krajů by pak chtělo hnutí posílit cizineckou policii a také vynaložit co nejvíce prostředků na oblast bezpečnosti.⁶⁴

Nejvýraznější osobou hnutí ANO je bezesporu jeho předseda Andrej Babiš, který za stranu v médiích dostává nejvíce prostoru. A. Babiš se na názoru na migraci shoduje s pohledem prezidenta Miloše Zemana, kdy oba tvrdí, že migrace je propojena s terorismem. A. Babiš se podivuje nad tím, proč mladí muži mířící do Evropy raději nebojují proti teroristům.⁶⁵ Bezpečnost pak předseda hnutí zmínil i v souvislosti s odmítavým stanoviskem vůči migračním kvótám, kdy je pro ANO prioritou právě bezpečnost občanů.⁶⁶ Obecně se v hnutí ANO neobjevuje výrazná názorová odlišnost, za jistou výjimku lze snad označit pouze případ poslankyně Kristýny Zeličkové, která z hnutí vystoupila poté, co se s hnutím neshodla mj. i na otázce migrace – podle ní bylo ANO vůči imigrantům příliš negativní.⁶⁷

2.3. KSČM

KSČM bohužel na svých oficiálních webových stránkách nabízí pouze program k volbám do PS PČR v roce 2013, kdy program k volbám do krajských zastupitelstev zcela chybí a program k volbám do EP je možné dohledat pouze jako předvolební leták. Jako náhradu za program do krajských voleb jsem zvolil Program KSČM pro Plzeňský kraj na roky 2016-2020, jelikož se domnívám, že se pojetí tématu migrace nebude ve velké míře lišit od pohledu strany jako celku.

V programu k volbám do PS PČR se o migraci strana nezmiňuje ani jednou. Z bezpečnostního hlediska se objevuje pouze (dnes s migrací spojený) terorismus, který strana odmítá a požaduje, aby jednotky bezpečnostního systému ČR byly připraveny případné teroristické útoky efektivně řešit.⁶⁸

---

⁶⁴ ANO. Program do krajských voleb.

⁶⁵ ROVENSKÝ, Jan. Babiš k migraci: Se Zemanem souhlasím. 2015.

⁶⁶ Kvóty nebudu respektovat, vzkázal Babiš. Chce, aby o přijímání migrantů rozhodla sněmovna. iRozhlas.cz. 2016.

⁶⁷ Poslankyně Zeličková opouští ANO. Podle Babiše je to kvůli názorům na migraci. ČT24. 2016.

⁶⁸ KSČM. Program pro budoucnost. 2013. Str.: 6.

Programový materiál KSČM k volbám do EP se přímo migraci nevěnuje. Bezpečnost se však v programových bodech vyskytuje, kdy strana prosazuje myšlenku kolektivní bezpečnosti Evropy bez účasti NATO. Bezpečnost by pak měla být zajištěna v souladu s mezinárodním právem a Chartou OSN.⁶⁹

Program KSČM pro Plzeňský kraj se již migraci věnuje v podstatně větším měřítku. Jedním z bodů je snaha o zavedení opatření, která by sloužila ke snižování počtů příchozích migrantů, kdy je jako konkrétní případ uváděno zabezpečení státní hranice. Podporu strany mají i legislativní opatření, jež by omezovala bezpečnostní rizika plynoucí od migrantů. Naopak odmítavé stanovisko je vůči stavbě zařízení pro migranty.⁷⁰

Zástupci KSČM se vůči migraci poměrně jednoznačně vyjadřují kritickým stylem. Poslanec EP Jiří Maštálka se domnívá, že by přemíra migrantů v ČR znamenala „výbuchy nespokojenosti“ a také by došlo k posílení krajní pravice.⁷¹ Předseda strany Vojtěch Filip v rozhovoru pro Parlamentní listy považuje nepřekvapivě bezpečí občanů za hlavní prioritu a migrační vlnu spojuje s džihádem.⁷² Ve vydaném stanovisku strany k otázce migrace se pak z bezpečnostního hlediska zmiňuje hlavně obrana vnějších hranic Evropy a případně i hranic ČR.⁷³

2.4. TOP 09

Tato strana poskytuje volně k nahlédnutí program k volbám do PS PČR a k volbám do EP, bohužel však chybí celostátní program ke krajským volbám – dostupný je pouze předvolební leták s volebními hesly. Chybějící program nahradím stejně jako v případě KSČM programem strany v jednom z regionů, konkrétně ve Středočeském kraji.

Najít zmínku o migraci v programu k volbám do PS PČR je nemožné, jelikož se v něm toto téma vůbec nevyskytuje, což je vzhledem k neaktuálnosti tématu pochopitelné. Část zahrnující bezpečnost není nikterak rozsáhlá a obsahuje spíše obecné sliby a stanoviska – strana chce bezpečnostní hrozby řešit v souladu s NATO a EU a očekává vysoký standard od bezpečnostních složek ČR při řešení krizových situací.⁷⁴

---

⁶⁹ KSČM. VOLBY DO EP 2014. 2014.

⁷⁰ KSČM. Volební program KSČM pro Plzeňský kraj na roky 2016 - 2020. 2016.

⁷¹ V migrační politice se musíme řídit solidaritou i zdravým selským rozumem. Haló noviny. 2014.

⁷² Šéf KSČM Filip: Marnost, utrpení, velký průšvih. Jak praví vykladači Koránu, džihád začíná masovou migrací. NATO ohrožuje světový mír. Zoufalé USA i destrukční Kalousek... Parlamentní listy. 2015.

⁷³ KSČM. Přístupy KSČM k problematice a příčinám migrace. 2016.

⁷⁴ TOP 09. Víme, kam jdeme. 2013. Str.: 25.

Stranický program k volbám do EP již nabízí alespoň nějaký náhled na problematiku migrace. TOP 09 uvádí, že problém s migranty je třeba řešit v zemi, ze které migranti míří do Evropy. Strana si je také vědoma hrozeb v podobě války v Sýrii a s ní spojenou migrační vlnou, která začíná doléhat i na Evropu – při regionálních konfliktech navíc bují terorismus a TOP 09 uvádí, že je třeba těmto konfliktům předcházet či poskytnout zasažené zemi pomoc.⁷⁵

Posledním zkoumaným programem je program k volbám do krajských zastupitelstev, který, jak jsem již zmínil, není dostupný. V již zmiňovaném letáku k volbám se nic důležitého k tématu nevztahuje a nejinak je tomu v případě programu pro krajské volby ve Středočeském kraji. O bezpečnostních problémech spojených s migrací zde není ani slovo – jsou zmíněny hlavně složky Integrovaného záchranného systému či prevence kriminality.⁷⁶ Pro rozšíření výzkumu jsem nahlédl ještě do programu pro Královehradecký a Zlínský kraj, kde se téma migrace rovněž nevyskytovalo a zahrnutý nebyly ani části o bezpečnosti.

Jako první uvedu výroky tehdejšího předsedy strany Karla Schwarzenberga z roku 2015, který z hlediska bezpečnosti migranty za hrozbu nepovažuje, jelikož podle něj teroristické organizace nepotřebují využívat přechajících migrantů.⁷⁷ Strana vydala i své priority pro napravení migrační krize – základem by měla být ochrana vnějších hranic či zahrnutí tématu migrace do vojenských misí v rámci společné bezpečnostní politiky.⁷⁸ Možnou odchylkou od směřování strany je potencionálně pouze jednání místopředsedkyně Jitky Chalánkové, která se nechala zvěčnit u stanoviště hnutí Islám v ČR nechceme – autory fotografie však viní z toho, že byla „zneužita“ k propagaci.⁷⁹

2.5. ODS

Dostupnost programů u ODS problémem není, tudíž není třeba je nějak nahrazovat. ODS se jako jedna z mála zkoumaných stran zmiňuje o tématu migrace již v programu k volbám do PS PČR, byť jen pouze na třech řádcích textu. Strana toto téma však příliš nepojímá v souvislosti s bezpečností. Podle ODS se musí přijmout pouze tolik migrantů, kolik je možno integrovat a pokud by příchozí migranti byli přínosní, tak je jim třeba ulehčit vstup do země – to však bylo napsáno ještě před vypuknutím migrační krize

---

⁷⁵ TOP 09. Evropa jsme my, ne oni. 2014. Str.: 8; 18-19.

⁷⁶ TOP 09. Zdravé srdce Čech. 2016. Str.: 20.

⁷⁷ TOP 09. Schwarzenberg: Velký a hrdý český národ se s uprchlíky vypořádá. 2015

⁷⁸ TOP 09. Devět priorit TOP 09 pro řešení migrační krize. 2016.

⁷⁹ Fotila se s xenofoby. Zneužili mou fotku k propagaci, zlobí se Chalánková. Lidovky.cz. 2015.

a strana zde má na mysli spíše legální migranty s jistou kvalifikací. V následující kapitole se objevuje varování před terorismem působícím na Středním a Blízkém východě.⁸⁰

Migraci se ODS věnuje v jednom z bodů i ve svém programu k volbám do EP. Strana zde slibuje, že nepodpoří imigrační kvóty – přestože imigrace do EU není zcela odmítána, tak ODS nechce, aby v Evropě mj. docházelo třeba k násilí. Navíc ODS kritizuje politiku spojenou s „politickou korektností“, tedy se snahou zamezit nazývání např. etnických skupin hanlivými výrazy. Za bezpečnostní riziko je považován terorismus a boj proti němu by měl být úlohou členských států EU.⁸¹

Celostátní program ODS pro krajské volby je cílen spíše na ekonomické aspekty života (např. podnikání), což znamená, že se o migraci program vůbec nezmiňuje. Pro rozšíření politiky strany jsem nahlédl ještě do programu ODS v Jihočeském kraji, kde se problematice migrace a bezpečnosti věnují podstatně více. Pokud by se blížila migrační vlna, tak by ODS byla připravena uzavřít hranice a odmítavý postoj je vůči stavbě zařízení pro migranty na území kraje – prioritou je zamezení bezpečnostním rizikům migrační vlny.⁸²

ODS vysvětluje svůj postoj vůči migraci ve svém stanovisku o pěti bodech. Nechybí zde opět priorita obrany vnějších hranic EU a v rámci zvýšení bezpečnosti ČR by mělo být provedeno prvků několik, např. zde nechybí návrh na zřízení dalších „hotspotů“.⁸³ Pro předsedu strany Petra Fialu je pak bezpečnost zcela na prvním místě, je to podle něj dokonce „prvořadý úkol státu“, kdy od vlády očekával třeba snahu o zlepšení bezpečnostních složek a armády.⁸⁴ Jedním ze zástupců strany, který se často objevuje v médiích, je Václav Klaus ml., který se k migraci vyjadřuje poměrně často – v ČR nechce na okrajích měst ghetta, tak jak je tomu v městech ve Francii.⁸⁵

2.6. Úsvit – Národní Koalice

Z hlediska kontinuity stranického názoru bude tato strana zřejmě nejobtížněji zpracovatelná a to z důvodu několika změn uvnitř strany. Do voleb do PS PČR v roce 2013 a voleb do EP v roce 2014 šla strana pod názvem Úsvit přímé demokracie, ale poté

---

⁸⁰ ODS. Volební program. 2013. Str.: 25-26.

⁸¹ ODS. Otáčíme EU správným směrem. 2014. Str.: 23-24.

⁸² ODS. Volby 2016 - kraj Jihočeský. 2016. Str.: 1.

⁸³ ODS. Abychom se nemuseli bát.

⁸⁴ MARTINEK, Jan. Fiala: Jsme ve válce, která se vede i v našich ulicích. Novinky.cz. 2016.

⁸⁵ KLAUS ML., Václav. KOMENTÁŘ: Evropská unie – existuje to ještě? – Václav Klaus ml. Novinky.cz. 2015.

došlo ve hnutí ke sporům, po kterých odešla část členů (včetně předsedy Tomia Okamury). Následovalo přejmenování na Úsvit – Národní Koalice, nicméně do krajských voleb v roce 2016 šlo hnutí pod názvem Úsvit s Blokem proti islámu, ale ani tato spolupráce nevydržela a tak se strana vrátila k názvu předchozímu.

Z poměrně stručného programu hnutí pro volby v roce 2013 se o postoji hnutí k migraci či bezpečnosti nic zjistit nedá⁸⁶, tématu je přikládána důležitost až v (opět stručném) programu k volbám do EP, kde hnutí volá po zpřísnění imigrační politiky a po zavedení evropské obranné politiky a nechybí ani odmítání „nepřizpůsobivých migrantů“.⁸⁷

Nejvíce se však zkoumanému tématu strana věnuje v programu do krajských voleb v roce 2016, kde jsou migraci a bezpečnosti věnovány úvodní body programu, ve kterých jsou formulovaná poměrně tvrdá opatření. Úsvit by chtěl posílit policii o 3000 nových členů a také by prosazoval zřízení nové bezpečnostní složky pro účel ochrany hranic či užívání dronů a kamer. Úsvit je i proti stavbě nových zařízení pro migranty a omezil by i fungování těch současných. V neposlední řadě by se měly zřídit dobrovolnické „krajské sbory obrany státu“, které by měly fungovat na bázi Aktivních záloh Armády ČR a podle Úsvitu by měly pomoci s řešením určitých konfliktních situací, kdy je jako příklad uváděno silvestrovské napadání žen v Německu.⁸⁸

Poslanec hnutí Úsvit Milan Šarapatka třeba kontrolovanou migraci neodmítá a dokonce říká, že v jisté formě může být i prospěšná, nicméně formu migrace probíhající v Evropě odmítá, jelikož do Evropy přicházejí i bezpečnostní rizika v podobě islamistů dříve bojujících na Blízkém východě.⁸⁹ Úsvit patří k těm, kteří se snaží proti migraci co nejvíce bojovat a tak podporují i názory prezidenta ČR Miloše Zemana a požadovali, aby uzavřel hranice.⁹⁰ Úsvit také prosazuje, aby jednak ČR chránila své hranice a zároveň navrhuje, aby nelegální překročení hranice bylo trestným činem, což by v praxi pro migranta znamenalo okamžité vyhoštění.⁹¹

---

⁸⁶ ÚSVIT PŘÍMÉ DEMOKRACIE. Volební program 2013.

⁸⁷ Hnutí Úsvit. Volby do Evropského parlamentu 2014. 2014.

⁸⁸ ÚSVIT - NÁRODNÍ KOALICE. Program strany pro krajské volby: HRDÁ A BEZPEČNÁ ZEMĚ. 2016.

⁸⁹ ŠARAPATKA, Milan. Česká republika a imigrace. 2014.

⁹⁰ Úsvit požádá Zemana, aby prosadil uzavření hranic kvůli migrační krizi. Deník.cz. 2015.

⁹¹ ÚSVIT – NÁRODNÍ KOALICE. Za nelegální překročení hranice okamžité vyhoštění. Chceme ochranu hranic a referendum o kvótách. 2016.

2.7. KDU-ČSL

Křesťanští demokraté se tématu migrace věnují již ve svém programu k volbám do PS PČR a to oproti ostatním stranám i poměrně obsáhle. Podporu strany má zpřísnění imigrační politiky EU (důraz na integraci migrantů, kteří mají problémy kvůli podpoře demokracie nebo náboženské svobody) a také boj proti nelegální migraci. Nechybí ani zdůraznění důležitosti boje proti terorismu, kdy spolupráce musí podle strany probíhat na úrovni EU a NATO a odsuzovat terorismus by měli i islámští duchovní v Evropě.⁹²

Program k volbám do EP se pak nese v podobném duchu. V bodech programu je nutnost dodržování lidských práv, závazek solidarity s lidmi, kteří žijí v chudobě nebo nesvobodě a opět i myšlenka společného boje proti terorismu. Jedním z cílů KDU-ČSL je i organizace civilních a vojenských misí v zemích, ze kterých přicházejí ekonomičtí či političtí migranti.⁹³

Program KDU-ČSL ke krajským volbám je koncipován do devíti priorit, jež jsou formulovány většinou pouze pár větami (jiná forma programu ke krajským volbám se na webu strany nenachází) a ani jedna s migrací nesouvisí.⁹⁴ Pro rozšíření výzkumu zde použiji volební program KDU-ČSL pro Moravskoslezský kraj, tedy kraj, kde strana ve volbách obsadila 4. místo. Za důležité je v souvislosti s migrační krizí pokládána nutnost navýšení investic do ochrany strategických zdrojů (jako je např. pitná voda nebo půda). Zástupci KDU-ČSL chtějí být účastníkem bezpečnostní politiky státu a argumentují tím, že jsou obce a kraje „první na ráně“ při migrační vlně. Mezi další kroky patří prohloubení spolupráce s Ministerstvem vnitra s rámci prevence nelegální migrace.⁹⁵

KDU-ČSL dále představila tzv. „Akční plán KDU-ČSL“, který vyjadřuje postoje strany k migraci. V evropském měřítku by strana také chtěla ochranu vnějších hranic a na domácí úrovni by podle strany měla být přijata opatření k ochraně vlastních hranic, dále by se měl co nejrychleji navýšit počet členů policie a armády. Strana by uvažovala i o zavedení nelegálního překročení hranice jako trestného činu.⁹⁶ Při kampani k volbám do EP v roce 2014 se na webových stránkách strany objevila následující věta: „Nechceme Evropu plnou nepřizpůsobivých imigrantů, kteří na předměstí pálí auta, prodávají drogy a zanášejí k nám mj. radikální islamismus.“ Později byla tato věta smazána a k jejímu

---

⁹² KDU-ČSL. Volební program KDU-ČSL 2013-2017. 2013. Str.: 11-12.

⁹³ KDU-ČSL. Program KDU-ČSL pro volby do Evropského parlamentu 23. a 24. května 2014. 2014. Str.: 5.

⁹⁴ KDU-ČSL. Srostlí s krajem.

⁹⁵ KDU-ČSL. Volební program KDU-ČSL 2016-2020 pro MSK. 2016. Str.: 3.

⁹⁶ KDU-ČSL. Akční plán KDU-ČSL. 2015.

autorství se přihlásil poslanec EP Tomáš Zdechovský, který za ní prý stále stojí.⁹⁷ Předseda Pavel Bělobrádek pak odmítl účast NATO při řešení migrační krize (tak jak to navrhl A. Babiš) a označil to za populismus. Podle něj k řešení nepovede ani vytvoření „železné opony“ na hranicích.⁹⁸

2.8. SPD

SPD je hnutím, které do Poslanecké sněmovny nebylo nikým zvoleno a to z prostého důvodu – v roce 2013 ještě neexistovalo. Z tohoto důvodu nabízí pouze obecný volební program (respektive programové body) a volební program ke krajským volbám v roce 2016, do kterých šlo navíc v koalici se Stranou Práv Občanů (SPO).

V programových bodech hnutí nepřekvapivě přistupuje k tématu migrace s velkou důležitostí. SPD požaduje přísnou migrační politiku, jelikož na území ČR odmítá nepřizpůsobivé migranty. Policie ČR by podle programu měla zahájit kontrolu hranic a její zpravodajské složky by měly monitorovat možné hrozby terorismu ze strany radikálních islamistů a takovéto projevy radikálního islámu by měly potírat soudy. Hnutí by prosazovalo i změnu Armády ČR – došlo by k posílení aktivních záloh a stažení vojáků ze zahraničních misí bez mandátu OSN, tak aby se mohli připravovat na obranu vlastní země.⁹⁹

Program SPD pro krajské volby má pouze 4 témata, kdy jedním z nich je zastavení nelegální imigrace. Hnutí se zavazuje k tomu, že na území krajů neumístí nelegální migranty a staví se do opozice vůči migrační politice vlády i EU. Za základ je považováno bezpečí občanů, a proto SPD odmítá „fanatiky, kteří z náboženských důvodů vraždí a terorizují své okolí“. Podporu hnutí si vyslouží i občanské aktivity bojující proti nelegální imigraci.¹⁰⁰

Při pohledu na hnutí SPD se asi nejvíce veřejně projevuje předseda hnutí Tomio Okamura, který se k politické situaci pravidelně vyjadřuje na sociálních sítích. T. Okamura by při řešení migrační krize uzavřel skoro všechny možné hranice – v první řadě hranice Schengenského prostoru, dále hranice států Visegrádské čtyřky a v případě nutnosti i hranice ČR.¹⁰¹ T. Okamura dále připomíná, že země jako Austrálie nebo

---

⁹⁷ KOPECKÝ, Josef. Lidovci se vymezili proti imigrantům, drogám a islamismu. Ted' couvli. iDnes.cz. 2014

⁹⁸ Bělobrádek: Je chybou nás politiků, že jsme o problému migrace s lidmi nehovořili. Rozhlas.cz. 2015.

⁹⁹ SPD. Deset zásadních programových bodů politického hnutí SPD.

¹⁰⁰ SPD. Základní všeobecný krajský program.

¹⁰¹ Tomio Okamura: Migrace očima muslimských migrantů. 2016.

Japonsko odmítají migranty. U Japonska to spojuje s bezpečností, jelikož Japonci nechtějí v zemi nikoho, kdo by odmítal respektovat zákony.¹⁰² Jan Hrnčíř, předseda SPD v Jihomoravském kraji, pak tvrdí, že za celou migrační krizi a její bezpečnostní rizika můžou USA, které podle Hrnčíře řídí evropské politiky ve svůj prospěch.¹⁰³

2.9. Shrnutí kapitoly

Bezpečnost je téma, které české politické strany s migrací spojují v největší míře. Řešení, která strany navrhují, jsou často stejná či podobná, kdy se pouze v několika případech vyskytne návrh, který nikdo jiný nenavrhuje. Pro všechny zkoumané strany je bezpečnost prioritou, nicméně odlišnosti je možné nalézt např. v postoji stran k mezinárodní scéně a kooperaci s ostatními státy v problematice migrace. Společné rysy pro stejný či podobný postup na mezinárodní úrovni lze najít u těchto stran: ČSSD, ANO, TOP 09, ODS a KDU-ČSL – tzn. řešení ve spolupráci s EU. Hnutí ANO a ODS sice nemají zcela jasný vztah k EU, ale z jejich postojů plyne, že by krize měla být řešena právě v EU. U ostatních stran je podle mého názoru náhled na mezinárodní bezpečnostní spolupráci alespoň z části jiný. KSČM sice formu evropské bezpečnosti prosazuje, ale v jejich programech se k EU příliš nehlásí a navíc rezolutně odmítá případnou účast NATO (stejně jako lidovci, kteří ale jasně podporují EU). Úsvit – Národní koalice a SPD se pak odlišují nejvíce, jelikož na základě jejich postojů by pro ně bylo prioritou věnovat se bezpečnosti spíše pouze na úrovni ČR, což by znamenalo např. posílení bezpečnostních složek ČR. V otázce terorismu se pak všechny strany logicky shodují na tom, že by se proti němu mělo bojovat.

---

¹⁰² Tomio Okamura: Nulová tolerance migrace. 2016.

¹⁰³ Jan Hrnčíř: Ilegální migrace jako nástroj ke zkrocení neposlušného obyvatelstva?. 2015.

3. Migrace a Evropa

Otázka evropské integrace je pro české strany bezesporu taktéž politickým tématem, tudíž se této problematice budu věnovat právě v této kapitole. V poslední době se často zpochybňuje imigrační politika EU, která se mnoha členskými státy EU nezamlouvá a kritice je podroben i tzv. Schengenský prostor, díky němuž jsou ve velké části Evropy zrušeny hraniční kontroly. Dalším bodem kritiky je pak třeba slabá ochrana vnějších hranic Evropy nebo právě Schengenského prostoru, kvůli čemuž probíhá v podstatě nekontrolovaný vstup migrantů do Evropy a integrační politika tak proto posléze často selhává.

V této části tedy bude kladen důraz na názory stran a jejich zástupců ve věcech spojených s fungováním EU (případně i NATO, jelikož se jedná o výraznou část evropské obrany), kdy se budou objevovat názory souhlasící s řešením migrační krize ve spolupráci s EU a také názory volající po vypsání referenda o vystoupení z EU. Zásadnějšími tedy v této části budou programy stran k volbám do EP v roce 2014, jelikož se právě v těchto programech snažily voličům „prodat“ své priority. Názory se budou lišit i v souvislosti se Schengenským prostorem, kdy někteří budou prosazovat status quo a někteří naopak budou pro uzavření českých (či evropských) hranic, v extrémním případě i pro stavbu hraničního plotu.

3.1. ČSSD

Jak bylo již zmíněno v předchozí kapitole, tak se v programu k volbám do PS PČR v roce 2013 ČSSD tématem migrace nezabývala. Pokud se však zaměříme na vztah strany k EU jako takové, tak je zcela jasně patrné, že pro ČSSD je EU z hlediska mezinárodní spolupráce poměrně důležitá. Zájmem strany je to, aby ČR byla jedním z aktivních členů EU (i NATO) a aby pomohla s řešením možných krizových situací.¹⁰⁴

Program pro krajské volby volá po jednotné Evropě a řešení migrační krize by mělo vycházet právě z EU, kdy by jedním z cílů mělo být i zlepšení kontroly vnějších hranic EU. Strana se domnívá, že jejich návrh řešení je správný a tudíž by chtěla získat v Evropě silnější pozici.¹⁰⁵

Dlouhodobý program pak v podstatě pokračuje v nastoleném směru. ČSSD chce silnou a demokratickou EU a zároveň se snažit o stabilní politickou podporu pro členství

---

¹⁰⁴ ČSSD. Volební program ČSSD - Volby do Poslanecké sněmovny PČR 25. - 26. 10. 2013. 2013. Str.: 32.

¹⁰⁵ ČSSD. Volební program ČSSD - Krajské volby 2016. 2016. Str.: 4.

ČR v EU a NATO. Strana též podporuje hlubší spolupráci v oblasti ochrany vnějších hranic EU, pomáhat by měly i agentury jako jsou Frontex, Europol nebo Eurojust, které by v součinnosti s fungujícím imigračním systémem měly být základem pro zachování Schengenského prostoru.¹⁰⁶

Jan Keller byl lídrem ČSSD v kampani pro volby do EP a tak se domnívám, že by zde měl mít své místo. J. Keller tvrdí, že migrační krize je pro evropský sociální systém neudržitelná a domnívá se, že za řešení krize budou platit hlavně příslušníci chudších vrstev společnosti.¹⁰⁷ Ve stanovisku ČSSD k řešení migrační krize pak strana vyjadřuje nutnost spolupráce na evropské úrovni, zároveň se však dodává, že migrační krize se stává jistou zkouškou o dalším osudu EU.¹⁰⁸ Předseda ČSSD B. Sobotka vystoupení ČR z EU považuje za nesmyslné a nebezpečné. EU podle něj představuje záruku prosperity a bezpečnosti a výstup ČR by vedl pouze k nárůstu nacionalismu.¹⁰⁹

3.2. ANO 2011

Názor na členství v EU je v programu k volbám do PS PČR poměrně jasný. ANO tvrdí, že EU (spolu s NATO a OSN) je pro ČR partnerem a je důležitá pro prosazování státních zájmů a pro zlepšení bezpečnostní situace.¹¹⁰ V rámci EU je důležité, aby ČR mohla zahrnout své vojenské kapacity do konceptu Společné bezpečnostní a obranné politiky. Pozice vůči NATO je pak podobná – ANO chce, aby ČR byla spolehlivým členem a přispěla tak k utlumení možných hrozeb.¹¹¹

V programu k volbám do evropského parlamentu je např. imigrační politika EU považována za „dobře koncipovanou“ a klade se důraz na správnou integraci příchozích (to by mohlo vést k zisku vysoce kvalifikovaných pracovníků či k zaplnění prázdných pracovních míst na trhu práce). ANO také podporuje zabezpečení vnějších hranic EU s prioritou oblastí, které jsou z hlediska bezpečnostní pozice ČR nejrelevantnější.¹¹²

Problematika migrace spojená s otázkou Evropy či EU se v programu ke krajským volbám neobjevuje, jelikož hnutí ANO řeší spíše bezpečnost a to navíc se zaměřením na kraje (více viz v kapitole Migrace a bezpečnost).

---

¹⁰⁶ ČSSD. Dlouhodobý program ČSSD. 2017. Str.: 11.

¹⁰⁷ Profesor Jan Keller: Cirkus s migranty je pokrytectví. Lomíme rukama nad těmi, kteří opustili své staré a nemocné. Tu vynucenou solidaritu zaplatí chudí v Evropě. Parlamentní listy. 2015.

¹⁰⁸ ČSSD. Stanovisko sociální demokracie k řešení migrační krize. 2015.

¹⁰⁹ Sobotka: Úvahy o vystoupení Česka z EU jsou nebezpečné. Novinky.cz. 2016

¹¹⁰ ANO. Východiska.

¹¹¹ ANO. Resortní program.

¹¹² ANO. Náš program pro volby do Evropského parlamentu.

Volebním lídrem hnutí ANO při volbách do EP byl bývalý eurokomisař Pavel Telička, který by při řešení migrační krize navrhoval větší zapojení OSN – pod hlavou OSN by měly být vedeny operace v zemích, odkud migranti prchají a měly by být zřizovány i tábory pro migranty pod záštitou OSN.¹¹³ Předseda hnutí A. Babiš se proti možnosti vypsaní referenda o vystoupení ČR z EU staví odmítavě, jelikož by to podle něj pro ČR bylo „zničující“ (zejména z ekonomických důvodů).¹¹⁴ Zároveň však předseda uvedl, že na svém území odmítá uprchlíky a že by imigrační kvóty nepřijal a to i za cenu uvalení možných sankcí na ČR.¹¹⁵

3.3. KSČM

Migrace se v programu KSČM k volbám do PS PČR jako téma neobjevuje, nicméně strana zde zahrnuje alespoň své priority, které se dotýkají Evropy či mezinárodních organizací. KSČM se příliš nevěnuje EU, naopak důraz je kladen na OSN a také na posílení evropské bezpečnosti. Zcela odmítavé stanovisko pak strana zaujímá vůči NATO, podle strany by mělo dojít ke zrušení této organizace nebo by z ní ČR měla při nejmenším vystoupit. KSČM si také vyhrazuje „uplatnění principu nedotknutelnosti státních hranic“.¹¹⁶ Programové body k volbám do EP pak působí neutrálně, neobjevuje se ani kritika, ani chvála EU. Ve vybraném programu KSČM pro krajské volby v Plzeňském kraji se pak ke zkoumané problematice strana příliš nevyjadřuje, výjimkou je zmínka o uzavření hranic jakožto o jednom z možných řešení migračních vln mířících do Plzeňského kraje a ČR.¹¹⁷

Kateřina Konečná jakožto lídryně strany do voleb do EP tvrdí, že za situaci s migrací v Evropě může EU i samostatné členské státy, jelikož některé státy migraci řeší špatným způsobem – Německo zve migranty k sobě a třeba Řecko selhává v registraci migrantů.¹¹⁸ V textu o přístupech KSČM k migraci se strana nikterak k otázce možného odchodu z EU nevyjadřuje, ale migrační problém by chtěla řešit spíše ve spolupráci s EU.¹¹⁹ Například výrazná postava strany Marta Semelová by referendum o odchodu

---

¹¹³ TELIČKA, Pavel. *Náměty pro řešení migrační krize*. 2015.

¹¹⁴ Babiš: *Referendum o vystoupení z EU by bylo pro Česko zničující*. *Novinky.cz*. 2016.

¹¹⁵ Babiš se přidal k Zemanovi. *Chce, aby se přijímáním migrantů zabývala Sněmovna*. *Lidovky.cz*. 2016.

¹¹⁶ KSČM. *Program pro budoucnost*. 2013. Str.: 5.

¹¹⁷ KSČM. *Volební program KSČM pro Plzeňský kraj na roky 2016 - 2020*. 2016.

¹¹⁸ Konečná (KSČM): *Otázka migrace stále aktuální*. *Parlamentní listy*. 2016.

¹¹⁹ KSČM. *Přístupy KSČM k problematice a příčinám migrace*. 2016.

z EU podpořila, jelikož jde podle ní o „zásadní otázku“ a tak by občané měli mít právo se vyjádřit (obecně však strana apeluje více na odchod z NATO).¹²⁰

3.4. TOP 09

Podpora TOP 09 pro projekt EU je v programu k volbám do PS PČR v podstatě jasná. Pro stranu je vhodnějším modelem úzká spolupráce s evropskými partnery nežli třeba nejednotnost při jednáních. Podobně strana vidí i vztah k NATO, které je spolu s EU zárukou bezpečí.¹²¹

V programu k volbám do EP se postoj TOP 09 vůči EU či NATO nemění, ale pro stranu je důležité, aby mezi těmito dvěma subjekty probíhal širší dialog (což by např. pro bezpečnost bylo zásadní i kvůli tomu, že USA jakožto nejsilnější člen přesouvá své vojenské jednotky pryč z Evropy). V rámci EU by pak strana chtěla z ČR udělat „důvěryhodného a seriózního partnera“.¹²²

O směru vůči Evropě se strana vyjadřuje i v předvolebním letáku ke krajským volbám. Zde se uvádí, že spolupráce v Evropě je nezbytná a to především v oblasti bezpečnosti, nicméně TOP 09 EU z části kritizuje kvůli disponování velkým množstvím pravomocí.¹²³ V programu pro Středočeský kraj se pak strana vyhrazuje proti tzv. „CZEXITu“ (vystoupení ČR z EU) a konstatuje, že lepší zítřky pro kraj i republiku přijdou, pokud ČR zůstane členem Unie.¹²⁴

Volební lídr TOP 09 k volbám do EP Luděk Niedermayer se domnívá, že při řešení migrační krize je třeba pomáhat i mimo EU a že je třeba omezit počet žadatelů o azyl, kterým nakonec nebude poskytnut. Dodává, že ochrana hranic na moři je problematičtější než u hranicí zemských.¹²⁵ Strana zastává názor, že krizi je třeba řešit v rámci EU a že ČR by měla být součástí snahy o nalezení řešení.¹²⁶ Co se týče otázky možnosti vystoupení z EU, tak se strana staví proti odchodu ČR z EU. Čestný předseda strany K. Schwarzenberg řekl, že případné vystoupení země z EU ČR potřebuje „jako díru v hlavě“.¹²⁷

---

¹²⁰ Měli by mít občané ČR také právo vyjádřit se v referendu? Čeští politici se vyjádřili. 2016.

¹²¹ TOP 09. Víme, kam jdeme. 2013. Str.: 24.

¹²² TOP 09. Evropa jsme my, ne oni. 2014. Str.: 6; 19.

¹²³ TOP 09. Volím silou rozumu.

¹²⁴ TOP 09. Zdravé srdce Čech. 2016. Str.: 5.

¹²⁵ Luděk Niedermayer o uprchlické krizi: V EU se stavíme proti jakémukoliv návrhu. Pokud nedojde k řešení, zaplatíme za to. Rozhlas.cz. 2016

¹²⁶ TOP 09. TOP 09: Pomozme potřebným, trvejme však na dodržování pravidel. 2015.

¹²⁷ Schwarzenberg: Odchod z EU potřebujeme jako díru v hlavě. Deník.cz. 2016.

3.5. ODS

ODS v programu k volbám do PS PČR vyjadřuje svou podporu pro zachování členství v EU i v NATO a chtěla by, aby ČR byla stále uznávaným partnerem. ČR by však měla v EU prosazovat především vlastní zájmy a veškeré části integračního procesu by měly být posuzovány z českého pohledu. Ke zlepšení spolupráce by pak mělo dojít mezi EU a USA.¹²⁸

Program ODS k volbám do EP se vůči EU nevyjadřuje příliš pozitivně, což jistým způsobem dokládá pozici ODS jakožto mírně euroskeptické strany, kdy ODS považuje EU za uskupení, kde hrají hlavní roli velké státy a ty malé by měly bojovat za svou nezávislost.¹²⁹ Občanským demokratům se nelíbí, že se EU formuje do podoby „federálního super státu“, ale přesto uvnitř strany převládá dojem, že EU přináší spíše pozitiva a tudíž ODS nechce přistoupit na možnost vystoupení z EU (považují to za populismus). Strana podporuje NATO, který by mělo být prostředkem spolupráce Evropy a USA, ale vyslovuje se proti obranné politice EU, jelikož by došlo ke zbytečnému hromadění vojenských kapacit. ODS se také ohrazuje proti německému omezování Schengenského prostoru z toho důvodu, že Německo na česko-německých hranicích obnovuje hraniční kontroly. V programu se ovšem uvádí, že členský stát je oprávněn opětovně zavést kontroly na hranicích, jestliže to např. z důvodu vnitřní bezpečnosti uzná za vhodné.¹³⁰

Stručně se k otázce postavení ČR v Evropě ODS vyjadřuje v programu ke krajským volbám, kde je heslem strany „Patříme na Západ, ne na Východ!“. Ačkoliv se tento bod programu týká spíše politiky prezidenta Miloše Zemana, tak zde strana zdůrazňuje, že i přes nesouhlas s některými záležitostmi je třeba uzavřená spojení v EU a NATO nezpochybňovat.¹³¹ Program ODS v Jihočeském kraji trvá na členství ČR v EU, ale odmítá přijmout všechna rozhodnutí Unie – zejména v oblasti imigrační politiky.¹³²

Lídr kandidátky ODS k volbám do EP Jan Zahradil se sice k EU vyjadřuje kriticky např. v otázce migračních kvót, ale vystoupení z EU nepovažuje za řešení.¹³³ Zároveň J.

---

¹²⁸ ODS. Volební program. 2013. Str.: 26; 29.

¹²⁹ STRÍTECKÝ. 2011. Str.: 198.

¹³⁰ ODS. Otáčíme EU správným směrem. 2014. Str.: 12; 24.

¹³¹ ODS. Patříme na Západ, ne na Východ!

¹³² ODS. Volby 2016 - kraj Jihočeský. 2016. Str.: 1.

¹³³ Jan Zahradil: Česko se musí postavit a říct Bruselu dost. Deník.cz. 2015.

Zahradil vyzývá k ochraně vnějších hranic a imigrační kvóty považuje za špatný nápad, jelikož udělení azylu by mělo být pouze v kompetenci států, nikoliv EU jako celku.¹³⁴ V otázce EU se ve straně opět projevuje V. Klaus ml., který by dle svých slov chtěl „vypadnout z EU“ a vedení EU považuje za „nebezpečné šílence“. Vystoupení z EU podporuje V. Klaus ml. i přesto, že by ČR tímto krokem zchudla.¹³⁵

3.6. Úsvit – Národní Koalice

Původní program hnutí Úsvit přímé demokracie k volbám do PS PČR se migrací nezabývá a o Evropě potažmo EU se zmiňuje pouze v souvislosti s navrhovanou hospodářskou politikou hnutí. Program k volbám do EP se pak nese v kritickém duchu. EU je Úsvitem kritizována v mnoha aspektech, ať už jde o imigrační politiku či o české potraviny. Pokud se ale zaměříme na body související alespoň z části s migrací a evropskou politikou, tak lze zmínit snad jen kladné stanovisko k vytvoření evropské obranné politiky. Obecné stanovisko ke členství v EU se v programu nenachází, ale vzhledem k formulaci programových bodů je možné říci, že Úsvit vřelý vztah k EU nemá. Pro hnutí je prioritou posílení postavení ČR (národní suverenita) a nesouhlasí s tím, aby ČR byla „nevolníkem EU“.¹³⁶ V programu ke krajským volbám je téma migrace spojeno především s oblastí bezpečnosti a spojitost migrace s EU se v programových bodech přímo nevyskytuje. Objevuje se zde však problematika státních hranic, které by podle Úsvitu měly být bráněny, a vše by mělo být připraveno na urychlenou stavbu plotu.¹³⁷

Lídrem tehdy ještě Úsvitu přímé demokracie do voleb do EP byl Roman Škrabánek, který však dnes ve straně podle dostupných informací již nepůsobí. Současný předseda Miroslav Lidinský považuje za důležitou ochranu hranic Evropy před útokem migrantů a teroristů.¹³⁸ Strana se také aktivně zaslouhuje o odpor vůči členství ČR v EU, jelikož se ve Sněmovně snaží dostat do bodů jednání i otázku referenda o odchodu z EU.¹³⁹ Blok proti islámu a hnutí Islám v České republice nechceme dokonce

---

¹³⁴ Jan Zahradil: Hranice EU musí být nepropustná. 2015.

¹³⁵ Vypadnout z EU a kontrolovat hranice, doporučuje Klaus mladší z ODS. iDnes.cz. 2016.

¹³⁶ HNUTÍ ÚSVIT. Volby do Evropského parlamentu 2014. 2014.

¹³⁷ ÚSVIT - NÁRODNÍ KOALICE. Program strany pro krajské volby: HRDÁ A BEZPEČNÁ ZEMĚ. 2016.

¹³⁸ Evropu musí vést Evropané, znělo na protiimigrační konferenci ve Sněmovně. Novinky.cz. 2016.

¹³⁹ Národní listy. 2016. Str.: 2.

zorganizovali petici proti přijmutí imigračních kvót, kterou Úsvit podpořil tím, že spolu s Blokem proti islámu podal trestní oznámení na premiéra B. Sobotku.¹⁴⁰

3.7. KDU-ČSL

Lidovci se ve svém programu k volbám do PS PČR vyjadřují k EU spíše pomocí ekonomických či hospodářských cílů, ale objevuje se i problematika migrace či otázka připojení dalších zemí do EU. KDU-ČSL podporuje i vznik společných vojenských sil a to kvůli omezení počtu jednotek USA na evropském kontinentu. NATO je zmíněno pouze v souvislosti s bezpečností a s potíráním terorismu.¹⁴¹

Dlouhodobý pozitivní postoj vůči EU zaujala strana i v programu k volbám do EP. KDU-ČSL považuje EU za pole, ve kterém může prosazovat české zájmy. Existující problémy v Unii by strana chtěla napravit a o vystoupení z EU pro ni tedy není na pořadu dne. Prioritou strany je dále dohoda na „flexibilní vízové a azylové politice“ a důležitý je i další vývoj vztahů s USA.¹⁴²

Následuje program ke krajským volbám, který je zastoupen programem pro Moravskoslezský kraj. Zde se bohužel v souvislosti s názvem této kapitoly práce mnoho bodů nenajde, ovšem zmínit lze alespoň to, že kraj chce kooperovat s Ministerstvem vnitra v případě potřeby ochrany státní hranice. EU je v programu zmiňována v souvislosti s ekonomikou (dotace) či turismem.¹⁴³

Pavel Svoboda jakožto lídr KDU-ČSL do voleb do EP za největší krizi Evropy považuje demografický vývoj a proto chápe pozici Německa při současné migrační krizi.¹⁴⁴ Postoj strany k vystoupení z EU je pak jasně negativní. Po zařazení návrhu o referendu o odchodu z EU do programu Sněmovny např. předseda poslaneckého klubu KDU-ČSL Jiří Mihola prohlásil, že se jedná o „blbost a nesmysl“.¹⁴⁵ V rámci „akčního plánu“ strany se také mluví o spolupráci s EU a také s OSN a to pochopitelně ve vícero aspektech.¹⁴⁶

---

¹⁴⁰ ÚSVIT – NÁRODNÍ KOALICE. Úsvit a Blok proti islámu: Vláda ignoruje čtvrt milionu občanů. Podáváme trestní oznámení na Sobotku. 2016.

¹⁴¹ KDU-ČSL. Volební program KDU-ČSL 2013-2017. 2013. Str.: 11-12.

¹⁴² KDU-ČSL. Program KDU-ČSL pro volby do Evropského parlamentu 23. a 24. května 2014. 2014. Str.: 2; 5.

¹⁴³ KDU-ČSL. Volební program KDU-ČSL 2016-2020 pro MSK. 2016. Str.: 3; 7.

¹⁴⁴ Europoslanec Svoboda: Němci byli vstřícní k uprchlíkům, protože jim chybí půl miliónů pracovníků. Rozhlas.cz. 2016.

¹⁴⁵ Blbost, nesmysl, řekl Mihola. Poslanci vyřadili referendum o odchodu z EU. iDnes.cz. 2016.

¹⁴⁶ KDU-ČSL. Akční plán KDU-ČSL. 2015.

3.8. SPD

Hnutí SPD se vůči EU poměrně značně vymezuje. Současný integrační proces považuje hnutí za nepovedenou tvorbu evropského superstátu, jež má vést k likvidaci národních států v Evropě. Evropská integrace dále omezuje svobodu a demokracii v jednotlivých zemích a přináší s sebou i „řízenou islamizaci Evropy“. Občané by podle SPD měli mít právo na rozhodnutí o členství ČR v EU v referendu a referendum bude strana požadovat, i pokud bude předávána státní suverenita na orgány EU. Imigrační politika by měla být přísná a měla by náležet ČR. SPD si Evropu představuje hlavně jako volný trh zboží, služeb a práce.¹⁴⁷

Jedno z hesel programu SPD ke krajským volbám je: „Zastavíme diktát EU“, což vcelku jasně udává pozici hnutí ve vztahu k Unii. EU je podle SPD zklamáním pro občany Evropy a jedná se pouze o formu globálního vládnutí nad lidmi, což znamená omezení suverenity národních států, svobody a demokracie. Hnutí by proto podpořilo vypsání referenda o setrvání či odchodu z EU.¹⁴⁸

Hnutí SPD v roce 2014, kdy se konaly volby do EP ještě neexistovalo, tudíž zde lídra kampaně logicky nemohu zmiňovat. SPD je pro vystoupení z EU a podobně jako Úsvit se hnutí snaží oslovit lid pomocí petice požadující referendum o vystoupení z EU, kterou ke květnu 2017 podepsalo více jak 75 tisíc lidí.¹⁴⁹ SPD dále přirovnává EU k bývalému Sovětskému svazu a např. slogan „Patříme na západ, ne na východ“ je podle hnutí „svazácké heslo“. SPD se domnívá, že by český národ byl v lepší situaci, pokud by byl nezávislý.¹⁵⁰

3.9. Shrnutí kapitoly

Otázky Evropy, EU a ochrany jejich hranic je ve vzorku zkoumaných politických stran záležitostí jasnější než problematika předchozí kapitoly. V názoru na ochranu vnějších hranic EU či Evropy se shodnou všechny strany a pro všechny je tedy ochrana vnějších hranic EU, Evropy či Schengenu důležitá. Menší odlišnosti lze hledat u Úsvitu – Národní Koalice a u SPD, které svoji politiku vztahují spíše na ochranu hranic ČR. Většina stran chce také pokračovat ve členství v EU, konkrétně jde o strany: ČSSD, ANO, TOP 09, ODS a KDU-ČSL. Komunisté svůj vztah k EU nemají zcela jasný, a proto není

---

¹⁴⁷ SPD. Deset zásadních programových bodů politického hnutí SPD.

¹⁴⁸ SPD. Základní všeobecný krajský program.

¹⁴⁹ SPD. Podepište papírovou petici za referendum o vystoupení z Evropské unie. 2015.

¹⁵⁰ SPD. Odpor k EU sílí: nebudeme odcházet sami! 2016.

možné je zcela jasné zařadit. Naopak jasný vztah k EU chová Úsvit – Národní Koalice a hnutí SPD, jelikož tyto dva subjekty se k EU staví s odporem a oba subjekty by podpořily referendum o výstupu z EU, jehož vypsání i podpořily sběrem podpisů pod petice. Každá strana má pochopitelně zástupce, kteří se alespoň z části názorově neshodují s politikou strany (např. Václav Klaus ml. v ODS), nicméně se domnívám, že za směrodatný postoj by měl být považován názor, který vyjádřila strana jako celek.

4. Migrace a kultura

Kulturní prvek migrace je dalším dnes často diskutovaným tématem. Na politickou scénu ČR ho přinášejí hlavně anti-imigrační strany jako např. SPD či Úsvit – Národní Koalice, které rázně odmítají odlišnou kulturu příchozích migrantů a často argumentují tím, že migranti do ČR z kulturního hlediska nepatří apod. Existuje několik bodů kulturní odlišnosti migrantů, na které je mnohdy poukazováno. Jedním z nejvíce diskutovaných témat je náboženství, které většina migrantů v současné migrační vlně vyznává – islám. Velká část evropských společností se vůči islámu staví negativně a to především díky obrazu islámu, tak jak je v médiích vypořádán. Negativní pověst tomuto náboženství dělá z velké části terorismus, který je ve většině případů páchan právě muslimy a mezi další negativní projevy islámu je možné zařadit např. zahalování muslimských žen. S migranty může přijít i nárůst kriminality, což se projevilo třeba v Kolíně nad Rýnem, kde na Silvestra migranti napadali ženy. Ve společnosti mnohem více bují xenofobie a kvůli jiné barvě pleti migrantů nechybí ani rasismus.

České strany se k situaci odlišnosti kultur nevyjadřují tak často jako k bezpečnosti apod., nicméně domnívám se, že i tento rozměr migrace by měl být v práci zahrnut. Názory napříč stranickým spektrem jsou v tomto ohledu různorodé. Někteří se vymezují vůči islámu jakožto vůči náboženství zla a násilí a hlásají ochranu křesťanských hodnot. Další zástupci politických stran se vymezují vůči myšlence multikulturalismu, který považují za nástroj islamizace Evropy. Tyto a další názory se pokusím zachytit v následujících odstavcích.

4.1. ČSSD

Z programového hlediska je u ČSSD zkoumané téma skoro chybějící, jelikož pouze v Dlouhodobém programu strana avizuje, že prioritou je pro ni svět, který je postaven na „vzájemném uznání jednotlivců, různých skupin a států“¹⁵¹. Z toho se dá usuzovat, že alespoň nějakým způsobem ČSSD v programu zastává vůči náboženským či etnickým menšinám smírlivý postoj.

Mnoho vyjádření politiků ČSSD k otázce islámu se nalézt nedá, alespoň několik jich zde mohu zmínit. Ministerstvo školství pod vedením Kateřiny Valachové z ČSSD bylo obviněno z toho, že se snaží do škol „zavádět islám“. Ministryně to však odmítla

---

¹⁵¹ ČSSD. Dlouhodobý program ČSSD. 2017. Str.: 10.

s tím, že se jedná o „hoax“ a že české školství je sekulární a žádné náboženství do něj nepatří.¹⁵² Nicméně třeba dnes již bývalý senátor (mandát mu skončil v roce 2014) kandidující jako nestraník za ČSSD Pavel Lebeda se k migrantům a muslimům vyjadřuje bez servítek a označuje je za „sarančata“ a či za „všežravé ničící termity.“¹⁵³ ČSSD je zároveň také trochu raritou, jelikož se v jejich řadách nachází i imigrant za Sýrie – jde o Hassana Meziana, senátora za Litoměřicko. Ten sice věří v Boha, ale je proti využívání náboženství jak pro účely teroru, tak pro účely extremismu v Evropě.¹⁵⁴

4.2. ANO 2011

Hnutí ANO se podobně jako ČSSD kulturnímu prvku migrace příliš nevěnuje. V předchozí kapitole bylo již zmíněno, že v programu k volbám do EP se hnutí pozitivně staví k integraci migrantů. Podle hnutí by jedním ze základů EU měly být práva kulturní a práva minorit. ANO také varovalo proti podcenění nelegální migrace, která by pak vedla ke xenofobii a extrémismu.¹⁵⁵

Zástupci hnutí ANO se ke zkoumanému tématu stejně jako ČSSD vyjadřují v menší míře. Ministr spravedlnosti Robert Pelikán v souvislosti s protiislámskou demonstrací konstatoval, že za nenávisť k náboženství hrozí trest odnětí svobody až na dva roky, čímž v podstatě odsoudil islamofobii.¹⁵⁶ Poslankyně Jana Lorencová se však k islámu vyjadřuje negativně a tvrdí, že jde o filozofii, která „nás zničí“ a s kterou se národ nemůže ztotožnit.¹⁵⁷ Předseda hnutí A. Babiš se pak obává, že s migrační vlnou je celá evropská kultura a civilizace v ohrožení a také se domnívá, že je možné, že v blízké budoucnosti vypukne válka.¹⁵⁸

4.3. KSČM

Komunisté se ve svém programu k volbám do PS PČR staví proti diskriminaci, rasismu a nesnášenlivosti. Zajímavé je, že KSČM odmítá i možné narušení lidských práv a to pod záminkou boje s terorismem.¹⁵⁹ Nicméně to je z programového hlediska od komunistické strany vše.

---

¹⁵² VALACHOVÁ, Kateřina. Islám do škol? Ani náhodou. 2016.

¹⁵³ Jsou to sarančata, ničící termity, opřel se bývalý druhý muž Červeného kříže do utečenců. Aktuálně.cz.

¹⁵⁴ Islám nemá ve svém učení násilí, říká senátor Mezian, lékař ze Sýrie. iDnes.cz. 2015.

¹⁵⁵ ANO. Náš program pro volby do Evropského parlamentu.

¹⁵⁶ Ministr Pelikán: Šířit nenávisť vůči islámu je trestné. Týden.cz. 2015.

¹⁵⁷ Islám není náboženství, může nás zničit, řekla poslankyně ANO. iDnes.cz. 2015.

¹⁵⁸ Evropská kultura a civilizace jsou v ohrožení, tvrdí ministr Babiš. iDnes.cz. 2015.

¹⁵⁹ KSČM. Program pro budoucnost. 2013. Str.: 5-6.

Navenek se KSČM jako strana k islámu staví tolerantně, kritice podrobuje pouze fanatické muslimy. Podle strany by se samotní muslimové měli postavit islámskému fundamentalismu a ukázat „pravou tvář islámu“.¹⁶⁰ Místopředseda KSČM Josef Skála pak v souvislosti se sporem s advokátkou Klárou Samkovou odděluje „bohabojné muslimy“ od fanatiků. Uvádí, že islám vyznává asi jeden a půl miliardy lidí a že v sobě nese i jisté prvky křesťanství.¹⁶¹

4.4. TOP 09

Program TOP 09 k volbám do PS PČR obsahuje několik obecných postojů strany vůči menšinám či náboženství. V otázce náboženství bude pro stranu důležité hájit náboženské svobody. Co se týče menšinových skupin, tak by podle strany měly mít stejná práva jako ostatní, ovšem nemělo by ně být vynaloženo příliš mnoho finančních prostředků. Členové minorit by měli získat vzdělání a poté se zapojit do pracovního procesu, což by mohlo předejít diskriminaci od většinové části společnosti. Strana se staví proti extrémismu a nesnášenlivosti.¹⁶² Ačkoliv se toto řešení problematiky menšin týká nejspíše otázky pro ČR typickou, tedy otázky integrace Romů (ačkoliv nejsou v programu zmíněni), tak je takřka možné ho aplikovat i na současnou situaci s migranty.

Stranický program k volbám do EP mnoho nového nepřináší. Strana se pouze negativně vyjadřuje vůči konfliktu v Sýrii, který mj. ničí i křesťanské společenství na Blízkém východě.¹⁶³ Program pro krajské volby ve Středočeském kraji pak zkoumané téma nezahrnuje vůbec.

Nina Nováková, poslankyně za TOP 09 navrhla novelu školského zákona, která by znamenala, že na českých školách by se učilo pouze kulturním hodnotám a tradicím, které vycházejí z antiky a „žido-křesťanské kultury“. Podle poslankyně je to i reakce na migrační vlnu a též na multikulturalismus.¹⁶⁴ Místopředsedkyně strany Helena Langšádlová se vyjadřuje podobně, jelikož také považuje za důležité udržet hodnoty antické a judaisticko-křesťanské. Současná evropské civilizace bude podle ní v ohrožení jak příchozími migranty, tak námi samotnými.¹⁶⁵

---

¹⁶⁰ KSČM: Muslimové musejí ukázat pravdivou tvář islámu. Týden.cz. 2015.

¹⁶¹ SKÁLA, Josef. Místopředseda ÚV KSČM k vyjádření Kláry Samkové: „Islám je stejný jako nacismus, fašismus a komunismus. Je státní zločinnou a zločineckou ideologií,“ řekla doslova. 2016.

¹⁶² TOP 09. Víme, kam jdeme. 2013. Str.: 10; 27.

¹⁶³ TOP 09. Evropa jsme my, ne oni. 2014. Str.: 18.

¹⁶⁴ Poslankyně TOP 09 chce zákonem předejít šíření islámu na školách. Novinky.cz. 2016.

¹⁶⁵ LANGŠÁDLOVÁ, Helena. Evropská civilizace se vydala na nebezpečnou cestu. Echo24.cz. 2016.

4.5. ODS

Náboženství či otázka práv menšin se v programu ODS k volbám do PS PČR neobjevuje. Téma kultury je pojato „tradičním“ způsobem, tudíž se zde strana zaobírá např. kulturními památkami. Možná jedinou zmínkou související s tématem kapitoly je odstavec o lidských právech, které ČR podporuje v jiných zemích a ODS by v tomto trendu pokračovala.¹⁶⁶

Volby do EP a program, který k těmto volbám ODS představila, se nesly více ve znamení obav z příchozích migrantů. Strana odmítá, aby se na městských předměstích vytvářela imigrantská ghetta, a varuje před nárůstem „kulturně-civilizačního napětí“. ODS bojuje i za rovnost mužů a žen, což si pochopitelně odporuje s postavením žen podle islámu.¹⁶⁷ Celostranický program ke krajským volbám pak nic relevantního nepřináší, a pokud se zaměřím na program ke krajským volbám v Jihočeském kraji, tak tam ODS pouze konstatuje, že integrace migrantů je nemožná, ovšem s tím, že důvody obtížnosti začlenění migrantů již neuvádí.¹⁶⁸

ODS se proti islámu vyjadřuje vcelku otevřeně a to jak pomocí úst předsedy strany, tak i díky ostatním zástupcům strany. Podle předsedy P. Fialy je kultura migrantů takové povahy, že nás ohrožuje a poukazuje i na selhání multikulturalismu v jiných evropských zemích. Místostarostka Prahy 8 za ODS Vladimíra Ludková se proti muslimským migrantům také vymezuje a odmítá, aby např. právě v Praze 8 bylo muslimské ghetto. Česká kultura podle ní staví na „křesťansko-židovských základech“.¹⁶⁹ Proti migraci brojí i poslankyně ODS Jana Černochová, která však odmítá „politický islám“, nikoliv původní kapitoly Koránu z Mekky. Nelíbí se jí tedy především šaría nebo džihád.¹⁷⁰

4.6. Úsvit – Národní koalice

V případě této strany (dříve hnutí) přejdu rovnou k programu k volbám do EP, jelikož se v prvním programu tehdejšího hnutí nenachází ani jeden relevantní údaj. Pro volby do EP vznikl program, ve kterém se Úsvit vyjadřuje i ke kulturnímu aspektu migrace. Příchozí migranti jsou označeni za nepřizpůsobivé a za „náboženské fanatiky“,

---

¹⁶⁶ ODS. Volební program. 2013. Str.: 28.

¹⁶⁷ ODS. Otáčíme EU správným směrem. 2014. Str.: 24; 26.

¹⁶⁸ ODS. Volby 2016 - kraj Jihočeský. 2016. Str.: 1.

¹⁶⁹ KOPECKÝ, Josef. ODS se „ujala“ islámu. Fiala mluví o kultuře, která nás ohrožuje. iDnes.cz. 2014.

¹⁷⁰ Jana Černochová: Nechci tu politický islám, ženské obřízky. 2015.

což jednoznačně určuje pozici Úsvitu vůči islámu, přestože toto náboženství není jmenováno. Hnutí se dále vymezuje vůči „pozitivní diskriminaci“ a uvádí, že práva a povinnosti by měly být pro každého stejná.¹⁷¹

Jakožto strana se pak Úsvit – Národní koalice nevyjadřuje k otázce kulturní identity v souvislosti s migrací, jelikož se zaměřují spíše na multikulturalismus. Strana by chtěla podpořit vlastenectví a národní hrdost, tedy v podstatě nacionalismus. Prostředkem k tomu by mělo být zapojení válečných veteránů či jednotek integrovaného záchranného systému do jisté osvěty v rámci, které by mělo dojít ke zrušení akcí, jež podporují islamizaci nebo urážejí českou historii. Slovo se dostalo i na často kritizované multikulturní neziskové organizace, kterým by Úsvit odštíhl finanční prostředky přicházející z krajů.¹⁷² Úsvit – Národní Koalice je tedy stranou, která otevřeně odmítá jinou kulturu.

Dřívější předseda Úsvitu T. Okamura se k islámu vyjadřoval aktivně už i před založením svého nového hnutí SPD. Zaujal zejména text, který sepsal Okamurův spolustraník Jiří Kobza, se kterým se ovšem T. Okamura ztotožňoval a zveřejnil ho na svém facebookovém profilu. Ohlas vzbudil např. argument o bojkotování nákupu kebabu, což je podle textu jeden ze zdrojů financování islámu a každý zakoupený kebab je „krokem k burkám“. Úsvit v textu vybízel občany i k venčení „pejsků a prasátek“ v okolí mešit a to proto, že muslimové tyto zvířata považují za nečistá.¹⁷³ Dnešní předseda M. Lidinský už tak ostrou rétoriku nepoužívá, dokonce tvrdí, že islám sám o sobě není nebezpečný, nebezpečným se stává až potom, co se islám radikalizuje. M. Lidinský dokonce nemá problém s přijetím muslimů, pokud se začlení tak, jako se začlenili muslimové, kteří v ČR už jsou.¹⁷⁴

4.7. KDU-ČSL

V prvním ze zkoumaných programů se lidovci kulturním prvkům migrace příliš nevěnují. Bylo již zmíněno, že strana zaujímá vstřícný postoj vůči migrantům, kteří se přesouvají kvůli hájení demokracie a náboženské svobody. Úspěšná integrace migrantů

---

¹⁷¹ HNUTÍ ÚSVIT. Volby do Evropského parlamentu 2014. 2014.

¹⁷² ÚSVIT - NÁRODNÍ KOALICE. Program strany pro krajské volby: HRDÁ A BEZPEČNÁ ZEMĚ. 2016.

¹⁷³ TRACHTOVÁ, Zdeňka. Každý koupený kebab je další krok k burkám, tvrdí Okamura na Facebooku. iDnes.cz. 2015.

¹⁷⁴ Islám není špatný, když se nezneužívá, tvrdí válečný veterán a nový šéf Úsvitu Lidinský. Novinky.cz. 2015.

by podle strany měla splňovat několik bodů: schopnost ovládat češtinu, zajištění docházky dětí do školy a uhrazení daní a zdravotního pojištění.¹⁷⁵

Program do EP přináší jako jednu z priorit strany náboženskou svobodu, nicméně z pohledu strany se tato svoboda vztahuje hlavně na křesťanství. Cizinci podle strany mohou v EU zůstat, ale pouze pod podmínkou dodržování lidských práv jako je rovnost obou pohlaví, uznání demokracie či respektování svobody vyznání.¹⁷⁶

Poslední na řadě jsou krajské volby a program, který strana představila v Moravskoslezském kraji. Zde se o migraci a kulturních prvcích vyloženě nemluví, ale co se týče náboženství, tak strana avizuje, že chce spolupracovat s „církvemi a náboženskými společnostmi“, což by znamenalo, že islám jako náboženství strana neodmítá.¹⁷⁷

Předseda P. Bělobrádek dle svých slov nechce muslimskou Evropu, v ČR se však islamizace neobává, přestože chápe, že se lidé bojí. Uvádí i situaci v roce 2002, kdy na se na českém území vyskytovalo 18 tisíc uprchlíků, jejichž část tvořili i bosenští muslimové. Problém je podle něj v propagandě Islámského státu.¹⁷⁸ Europoslanec Pavel Svoboda se vůči islámu vyjadřuje ostřeji, jelikož podle něj islám není dělen na „lepší“ a „horší“, tak jak se to někdy může zdát. Problémem je, že ve jméně islámu je někdo schopen vraždit. P. Svoboda naráží i na existenci počtu muslimů, kteří se sice k radikálnímu islámu nehlásí, ale jeho činy víceméně potichu schvalují.¹⁷⁹

4.8. SPD

U hnutí SPD nejprve začneme s jejich základními programovými body. Podle hnutí v Evropě momentálně probíhá řízená islamizace, což by podle SPD mělo v důsledku vést k ohrožení svobody či dokonce existence ČR. SPD vyznává taková hodnoty, se kterými je islám neslučitelný. Těmito hodnotami jsou „národní tradice vycházející z kořenů židovské, antické a křesťanské kultury a civilizace“. Proto také SPD navrhuje multikulturalismus, jelikož to je podle hnutí pomůcka islamizace. Pokud by byl nějaký migrant přijat, tak by měl přijmout české hodnoty a měl by se přizpůsobit. Na závěr je třeba dodat, že SPD nechová nenávist vůči „žádnému národu, rase, kultuře nebo

---

¹⁷⁵ KDU-ČSL. Volební program KDU-ČSL 2013-2017. 2013. Str.: 11-12.

¹⁷⁶ KDU-ČSL. Program KDU-ČSL pro volby do Evropského parlamentu 23. a 24. května 2014. 2014. Str.: 5; 6.

¹⁷⁷ KDU-ČSL. Volební program KDU-ČSL 2016-2020 pro MSK. 2016. Str.: 6.

¹⁷⁸ Bělobrádek: Muslimskou Evropu nechci. Novinky.cz. 2016

¹⁷⁹ SVOBODA, Pavel. Neexistuje hodný islám a zlý islám. Echo24.cz. 2015.

náboženství“. Vše je v podstatě orientováno na myšlenku vlastenectví a hrdosti na historii národa.¹⁸⁰

Program ke krajským volbám je pak mnohem stručnější a vypíchnout je možné snad jen obligátní odmítavé stanovisko SPD vůči „islámským fanatikům“, kteří vládou terorem a vraždí – do kraje podle hnutí pochopitelně nepatří.¹⁸¹

SPD a zejména její předseda T. Okamura se islámu věnují pravidelně. Hnutí samozřejmě vadí islámští radikálové, kteří páchají neomluvitelné činy. Vadí jim ale i to, že se obyčejní muslimové proti činům Islámského státu či Al-Káidy nebouří a nedistancují se od nich. Proto SPD ideologii islámu v ČR odmítá a bude navrhopvat zpřísnění zákona o církvích či imigračního zákona.¹⁸² T. Okamura se pozastavuje i nad teroristickými útoky a kritizuje pojetí multikulturní Evropy, jelikož při teroristických útocích zabíjejí muslimové, kteří však mají občanství evropské země. Dodává, že muslimské obyvatelstvo dává na výběr buď islamizaci, nebo teror a pokud si z těchto možností ČR nechce vybírat, tak je třeba zamezit šíření islámu i do naší země.¹⁸³

4.9. Shrnutí kapitoly

V kapitole týkající se kultury je možné narazit na rozdíl mezi stranami hlavně v míře, ve které téma kultury či náboženství migrantů zahrnují do svých volebních programů. Strany, které se více než na migraci soustředí na jiné oblasti politiky, se kulturním prvkům migrace věnují pouze okrajově či dokonce vůbec. Jako subjekty, které se této problematice věnují nejvíce, tu tedy stojí Úsvit – Národní Koalice a SPD, které se kultuře spojené s migrací v programech věnují mnohem více než ostatní strany. Vzhledem k tomu, že některé strany se problematice kultury a náboženství ve svých programech nevěnovaly, budu se více zaměřovat na výroky zástupců strany. V první řadě je možné opět najít společné rysy u Úsvitu – Národní Koalice a SPD, které islám v ČR veskrze odmítají a myšlenku multikulturalismu považují za špatnou. Stranou, která se také staví proti kulturním rozdílům migrantů a proti islámu je ODS, nicméně nejedná se o stejný případ jako již dva uvedené subjekty. Hnutí ANO se v tomto tématu podle mého názoru vyjadřuje nejednoznačně. Z programů a prohlášení zástupců ČSSD, KSČM, TOP 09 a KDU-ČSL, pak plyne, že tyto strany společně uznávají jistou náboženskou svobodu.

---

¹⁸⁰ SPD. Deset zásadních programových bodů politického hnutí SPD.

¹⁸¹ SPD. Základní všeobecný krajský program.

¹⁸² SPD. Islám do ČR nepatří. 2015.

¹⁸³ OKAMURA, Tomio. Islám je ideologie teroru a nenávisti. 2016.

Zástupci některých stran (např. ANO, TOP 09 nebo ODS) se pak při posuzování islámu odvolává na křesťanské a židovské kořeny naší kultury. Celkově se ale všechny strany shodují na tom, že problémem jsou hlavně radikální islamisté či „politický“ islám.

Závěr

České parlamentní strany z migrace během několika let pochopitelně udělaly jedno z hlavních témat své politiky. Přestože migrační krize Českou republiku nezasáhla, tak se zde vytvořilo množství politických uskupení, které se snaží voliče lákat s pomocí tvrdé rétoriky proti migraci. Dvě podobná uskupení mají své zástupce i v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, nicméně v roce 2013, kdy proběhly volby, byla otázka migrace ještě zcela neaktuální.

Můj výzkum se tedy zaměřil na analýzu postojů politických stran k tématu migrace a to v časovém rozpětí od let 2013 až 2016. Stanovená výzkumná otázka je v tomto znění: Jakým způsobem se k tématu migrace stavěly české parlamentní strany před a po parlamentních volbách v roce 2013? K této otázce jsem dále stanovil i dvě hypotézy: Hypotéza č. 1: Před volbami v roce 2013 se tématu migrace žádným způsobem nevěnovala žádná strana, která se dostala do Poslanecké sněmovny a Hypotéza č. 2: Strany se otázce migrace začaly věnovat až po roce 2014.

Nejprve se tedy pokusím potvrdit či vyvrátit první hypotézu. Hypotézu č. 1 je možné považovat za neplatnou. Většina stran se sice před volbami v roce 2013 migrací nezabývala, jelikož to bylo téma v té době zcela neaktuální, nicméně několik stran ve svých programech k volbám v roce 2013 migraci skutečně zmiňují, ovšem pochopitelně ne v souvislosti se současnou situací. Strany, které téma migrace ve svém programu zmínily, jsou: ANO, ODS a KDU-ČSL. Pochopitelně pro tyto strany migrace nebyla nikterak závažným tématem, na které by se pokusily získávat voliče, ale přesto téma do programu zahrnuly.

Hypotézu č. 2 je naopak možné potvrdit. Všechny zkoumané strany se migraci v roce 2014 již skutečně věnovaly. Jistou výjimku v analýze tvoří pouze hnutí SPD, které vzniklo až po roce 2014 a migraci se tak začalo věnovat až po svém založení. Za stranu, která nejdéle odolávala zařazení tématu migrace do své politiky, bych označil KSČM, která se tématu vyhnula ve svém programu k volbám do Evropského parlamentu (resp. v tom, který je dostupný) a začala se jí zabývat až později v průběhu roku 2014 (viz poslanec EP Maštálka).

Odpověď na výzkumnou otázku bych tedy formuloval následovně: České parlamentní strany se před volbami do Poslanecké sněmovny v roce 2013 k migraci buď vyjadřovaly velice vzácně, nebo se tématem nezabývaly vůbec. Důvodem byla zcela pochopitelně neaktuálnost a tím pádem i nepřitažlivost tématu migrace, která v roce 2013

nehrála ve světovém či evropském měřítku nikterak výraznou roli. V českém prostředí se migrace mohla probírat snad pouze imigrantům přicházejících např. z východu Evropy (Ukrajinci apod.). Po roce 2014, kdy migrační krize začala sílit, však strany, co se problematiky migrace týče, zcela otočily. Migrace se postupem času stala jednou z hlavních náplní programů politických stran a pro některé strany se téma migrace stalo tím hlavním lákadlem na voliče. Politické strany se pak proti sobě navzájem vymezují i kvůli pohledu na migraci, pohledu na členství v Evropské unii či kvůli přístupu ke kultuře imigrantů.

Pokud bych měl celkově shrnout současný stav českých parlamentních stran a jejich přístupu k migraci, tak je možné vidět jisté základní rozdělení. Ze zkoumaných stran jednoznačně vystupují dvě uskupení: Úsvit – Národní Koalice a SPD. Tyto dva subjekty na rozdíl od ostatních stran zaujímají odmítavý postoj vůči migraci víceméně v každém ohledu a i ve svých názorech jsou extrémnější než ostatní strany. Typickými znaky pro tyto dvě uskupení je třeba požadavek na uzavření hranic ČR, požadavek na vypsání referenda z EU nebo odmítání migrantů na základě náboženství. Do skupiny stran, které mají k migrační krizi své výhrady a zastávají také odmítavý postoj (nikoliv však tak extrémní jako dvě uskupení výše) bych zařadil hnutí ANO, KSČM a ODS. Pro tyto strany by obrana ČR v případě ohrožení byla rozhodně prioritou, s politikou EU tyto strany ne vždy souhlasí, ale řešení krize by nejspíše chtěly řešit na mezinárodní úrovni a tyto strany také patří spíše ke kritikům kultury migrantů, ale opět se nejedná o extrém. Do skupiny stran, které se vůči migraci staví, dovolím si tvrdit do nejotevřenější pozice, bych zařadil ČSSD, TOP 09 a KDU-ČSL. Pro tyto strany je důležité chránit hlavně vnější hranice EU, v EU by chtěly zůstat a migraci řešit ve spolupráci s EU a vůči kultuře migrantů se nestaví vyloženě negativně.

Summary

The research question of this thesis was: How did Czech parliamentary parties approach the theme of migration before and after the parliamentary election in 2013. Hypothesis no. 1 was: The theme of migration was not approached by any parliamentary party before the election in 2013. Hypothesis no. 2 was: All parliamentary parties approached the theme of migration after year 2014.

Hypothesis no. 2 was thus confirmed as valid. This thesis concludes that all czech political parties added the theme of migration into their policy after the year 2014. Before parliamentary election in 2013 there were only three parties, which included the topic of migration in their policy and that were ANO, ODS and KDU-ČSL. Other parties started to discuss migration only after the migration crisis started in 2014. Czech parliamentary parties could be in my opinion divided into three groups. First group is represented by Úsvit – Národní Koalice and SPD, which are political parties strongly against migration. Second group is represented by ANO, KSČM and ODS, which are against migration, but they don't have extreme opinions. Last group consists of ČSSD, TOP 09 and KDU-ČSL, which had the least anti migration opinions.

Použitá literatura

Literatura

BARŠA, Pavel. *Politická teorie multikulturalismu*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 1999. Politologická řada. ISBN 80-859-5947-X.

FIALA, Petr. *Evropeizace zájmů: politické strany a zájmové skupiny v České republice*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-4920-8.

HAVLÍK, Vlastimil. *České politické strany a evropská integrace: evropeizace, evropanství, euroskepticismus?*. Brno: Masarykova univerzita, 2009. ISBN 978-80-210-5080-8.

HAVLÍK, Vlastimil; PINKOVÁ, Aneta. *Populist political parties in East-Central Europe*. Brno: Masaryk University, Faculty of Social Studies, 2012. ISBN 978-80-210-6105-7.

HAVLÍK, Vlastimil. *Volby do Poslanecké sněmovny 2013*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. ISBN 978-80-210-7147-6

JABŁOŃSKI, Andrzej. *Politický marketing: úvod do teorie a praxe*. Brno: Barrister, 2006. ISBN 80-736-4011-2.

SARTORI, Giovanni. *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci: esej o multietnické společnosti*. 2. vyd. v českém jazyce. Překlad Karolína Křížová. Praha: Dokořán, 2011. PNK. ISBN 978-80-7363-380-6.

SPÁČ, Peter. *České strany a jejich kandidáti: případ voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2010*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, 2013. ISBN 978-80-210-6213-9.

STRÁTECKÝ, Vít. *Česká zahraniční politika: mezi politickým (ne)zájmem a byrokratickou efektivitou*. Praha: Ústav mezinárodních vztahů, 2011. ISBN 978-80-86506-93-7.

ŠÍMA, Pavel; KRÁLIKOVÁ, Marcela. *Volební kampaně 2013*. Brno: Barrister, 2014. ISBN 978-80-7485-026-4.

Elektronické zdroje

ANO. Náš program pro volby do Evropského parlamentu. *ANO, bude líp* [online]. Dostupné z: <https://www.anobudelib.cz/cs/o-nas/program-do-eurovoleb/>

ANO. Program do krajských voleb. *ANO, bude líp* [online]. Dostupné z: <https://www.anobudelib.cz/cs/volby/program-do-krajskych-voleb/>

ANO. Resortní program. *ANO, bude líp* [online]. Dostupné z: <https://www.anobudelib.cz/cs/o-nas/program/volby-2013/resortni-program/>

ANO. Východiska. *ANO, bude líp* [online]. Dostupné z: <https://www.anobudelib.cz/cs/o-nas/program/volby-2013/vychodiska/>

Babiš: Referendum o vystoupení z EU by bylo pro Česko zničující. *Novinky.cz* [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/408182-babis-referendum-o-vystoupeni-z-eu-by-bylo-pro-cesko-znicujici.html>

Babiš se přidal k Zemanovi. Chce, aby se přijímáním migrantů zabývala Sněmovna. *Lidovky.cz* [online]. 2016. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/babis-se-pridal-k-zemanovi-chce-aby-se-prijimanim-migrantu-zabyvala-snemovna-1vp-/zpravy-domov.aspx?c=A160803_172734_ln_domov_sij

Bělobrádek: Je chybou nás politiků, že jsme o problému migrace s lidmi nehovořili. *Rozhlas.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/plus/ranniplus/_zprava/belobradek-je-chybou-nas-politiku-ze-jsme-o-problemu-migrace-s-lidmi-nehovorili--1526515

Bělobrádek: Muslimskou Evropu nechci. *Novinky.cz*. [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/394694-belobradek-muslimskou-evropu-nechci.html>

Blbost, nesmysl, řekl Mihola. Poslanci vyřadili referendum o odchodu z EU. *IDnes.cz* [online]. 2016. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/blbost-nesmysl-rekl-mihola-a-poslanci-vyradili-referendum-o-odchodu-z-eu-l-or-domaci.aspx?c=A160504_104906_domaci_kop

ČSSD. *Dlouhodobý program ČSSD* [online]. 2017. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/data/files/20-39-sjezd-dlouhodoby-program.pdf>

ČSSD. *Stanovisko sociální demokracie k řešení migrační krize* [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/data/files/a3-migrace-1.pdf>

ČSSD. *Volební program ČSSD - Krajské volby 2016* [online]. 2016. Dostupné z: https://www.cssd.cz/data/files/program-krajske-volby_2.pdf

ČSSD. *Volební program ČSSD - Volby do Poslanecké sněmovny PČR 25. - 26. 10. 2013* [online]. 2013. Dostupné z: https://www.cssd.cz/data/files/volebni_program.pdf

DOLEJŠÍ, Václav. Jak se postavit k uprchlíkům? Politici se často neshodnou ani uvnitř strany, Zeman radí posílit hranice. *Ihned.cz* [online]. 2015. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-64447230-jak-se-postavit-k-uprchlikum-politici-se-casto-neshodnou-ani-uvnitr-strany-zeman-radi-posilit-hranice>

Europoslanec Svoboda: Němci byli vstřícní k uprchlíkům, protože jim chybí půl miliónů pracovníků. *Rozhlas.cz* [online]. 2016. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/plus/dnesniplus/_zprava/1584919

Evropa čelící migrační vlně. *Otázky Václava Moravce* [online]. 2014. Dostupné z: <http://mediasearch.newtonmedia.cz.ezproxy.is.cuni.cz/news.php?uqid=67155f8d-8765-4b7a-b35e->

4df38d416f38&index=articles_cze_2014_v2&qt=&qsmpl=%C4%8Dssd+bezpe%C4%8Dnost+migrace&qsr=&qsc=&qa=

Evropská kultura a civilizace jsou v ohrožení, tvrdí ministr Babiš. *IDnes.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://ekonomika.idnes.cz/nejvyznamnejsi-udalost-roku-podle-babise-uprchlicka-krize-pol-/ekonomika.aspx?c=A151222_162046_ekonomika_rts

Evropu musí vést Evropané, znělo na protimigrační konferenci ve Sněmovně. *Novinky.cz* [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/403436-evropu-musi-vest-evropane-znelo-na-protimigracni-konferenci-ve-snemovne.html>

Fotila se s xenofoby. Zneužili mou fotku k propagaci, zlobí se Chalánková. *Lidovky.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/fotila-se-s-xenofoby-zneužili-mou-fotku-k-propagaci-zlobi-se-chalankova-1n2-/zpravy-domov.aspx?c=A151130_115735_ln_domov_jzl

Hnutí ÚSVIT. *Volby do Evropského parlamentu 2014* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/glosa/hnuti-usvit-volby-do-evropskeho-parlamentu-2014/>

IOM. *Integrace imigrantů v České republice* [online]. Dostupné z: <https://www.iom.cz/aktivity/integrace-imigrantu-v-ceske-republice>

IOM. *Key migration terms* [online]. Dostupné z: <https://www.iom.int/key-migration-terms>

IOM. *Migrant/Migration* [online]. Dostupné z: <http://www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences/themes/international-migration/glossary/migrant/>

Islám nemá ve svém učení násilí, říká senátor Mezian, lékař ze Sýrie. *IDnes.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/islam-nema-ve-svem-uceni-nasili-rika-senator-mezian-lekar-ze-syrie-p94-/domaci.aspx?c=A150130_132023_domaci_kop

Islám není náboženství, může nás zničit, řekla poslankyně ANO. *IDnes.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/islam-neni-nabozenstvi-muze-nas-znicit-rekla-poslankyne-ano-pls-/domaci.aspx?c=A151027_182846_domaci_kop

Islám není špatný, když se nezneužívá, tvrdí válečný veterán a nový šéf Úsvitu Lidinský. *Novinky.cz*. [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/378077-islam-neni-spatny-kdyz-se-nezneuziva-tvrdi-valecny-veteran-a-novy-sef-usvitu-lidinsky.html>

Jana Černochová: *Nechci tu politický islám, ženské obřízky* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.ods.cz/clanek/9007-nehci-tu-politicky-islam-zenske-obrizky>

Jan Hrnčíř: *Ilegální migrace jako nástroj ke zkrocení neposlušného obyvatelstva?* [online]. 2015. Dostupné z: <http://spd.cz/jan-hrncir-ilegalni-migrace-jako-nastroj-ke-zkroceni-neposlusneho-obyvatelstva/>

Jan Zahradil: Česko se musí postavit a říct Bruselu dost. *Deník.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/jan-zahradil-cesko-se-musi-postavit-a-ricit-bruselu-dost-20151002.html

Jan Zahradil: *Hranice EU musí být nepropustná* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.ods.cz/clanek/9870-hranice-eu-musi-byt-nepropustna>

Jsou to sarančata, ničící termiti, opřel se bývalý druhý muž Červeného kříže do utečenců. *Lidovky.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://www.lidovky.cz/jsou-to-sarancata-nicici-termiti-oprel-se-byvaly-druhy-muz-cerveneho-krize-do-utecencu-grm-/zpravy-domov.aspx?c=A151002_142522_ln_domov_ele

KDU-ČSL. *Akční plán KDU-ČSL* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.kdu.cz/aktualne/uprchlici/myty-a-reseni>

KDU-ČSL. *Program KDU-ČSL pro volby do Evropského parlamentu 23. a 24. května 2014* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.kdu.cz/getattachment/fdabd0ef-47a6-4d12-b049-3bbe77adca2d/Volebni-program-pro-volby-do-Evropskeho-parlamentu.aspx>

KDU-ČSL. *Srostlí s krajem* [online]. Dostupné z: <http://srostliskrajem.cz/>

KDU-ČSL. *Volební program KDU-ČSL 2013-2017* [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.kdu.cz/getattachment/6089d21c-eba3-4e8e-b390-1b922500af73/Volebni-program-pro-volby-do-poslanecke-snemovny-2.aspx>

KDU-ČSL. *Volební program KDU-ČSL 2016-2020 pro MSK* [online]. 2016. Dostupné z: <http://srostliskrajem.cz/wp-content/uploads/2016/09/Volebn%C3%AD-program-MSK.pdf>

KLAUS ML., Václav. KOMENTÁŘ: Evropská unie – existuje to ještě? – Václav Klaus ml. *Novinky.cz* [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/komentare/379809-komentar-evropska-unie-existuje-to-jeste-vaclav-klaus-ml.html>

Konečná (KSČM): Otázka migrace stále aktuální. *Parlamentní listy* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/politika/politici-voicum/Konecna-KSCM-Otazka-migrace-stale-aktualni-417961>

Konsolidované znění Smlouvy o fungování Evropské unie [online]. 2008. Dostupné z: http://www.euroskop.cz/gallery/54/16334-fungovani_eu.pdf

KOPECKÝ, Josef. Lidovci se vymezili proti imigrantům, drogám a islamismu. Teď couvli. *IDnes.cz* [online]. 2014. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/lidovci-potichu-z-programu-stahli-vetu-proti-imigrantum-pes-domaci.aspx?c=A140410_135633_domaci_kop

KOPECKÝ, Josef. ODS se „ujala“ islámu. Fiala mluví o kultuře, která nás ohrožuje. *IDnes.cz* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.ods.cz/clanek/9007-nehci-tu-politicky-islam-zenske-obrizky>

KSČM: Muslimové musejí ukázat pravdivou tvář islámu. *Týden.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/kscm-muslimove-museji-ukazat-pravdivou-tvar-islam_u_329577.html

KSČM. *Program pro budoucnost* [online]. 2013. Dostupné z: https://www.kscm.cz/sites/default/files/soubory/Program%20KS%C4%8CM/Volebni_program_KSCM_pro_volby_do_PS_PCR_2013.pdf

KSČM. *Přístupy KSČM k problematice a příčinám migrace* [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.kscm.cz/aktualne/stanoviska/pristupy-kscm-k-problematice-pricinam-migrace>

KSČM. *VOLBY DO EP 2014* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.kscmplzen.cz/index.php/krajsky-vybor/z-cinnosti-kv-kscm/120-volby-ep-2014/336-volby-do-ep-2014>

KSČM. *Volební program KSČM pro Plzeňský kraj na roky 2016 - 2020* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.kscmplzen.cz/index.php/krajske-volby-2016/volebni-program-kscm-pro-plzensky-kraj-na-roky-2016-2020>

Kvóty nebudu respektovat, vzkázal Babiš. Chce, aby o přijímání migrantů rozhodla sněmovna. *IRozhlas.cz* [online]. 2016. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/kvoty-nebudu-respektovat-vzkazal-babis-chce-aby-o-prijimani-migrantu-rozhodla-snemovna-201608032101_mtaborska

LANGŠÁDLOVÁ, Helena. Evropská civilizace se vydala na nebezpečnou cestu. *Echo24.cz* [online]. 2016. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/wEh56/evropska-civilizace-se-vydala-na-nebezpecnou-cestu>

Luděk Niedermayer o uprchlické krizi: V EU se stavíme proti jakémukoliv návrhu. Pokud nedojde k řešení, zaplatíme za to. *Rozhlas.cz* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/dvacetminut/zprava/ludek-niedermayer-o-uprchlicke-krizi-v-eu-se-stavime-proti-jakemukoliv-navrhu-pokud-nedojde-k-reseni-zaplatime-za-to--1615359>

MARTINEK, Jan. Fiala: Jsme ve válce, která se vede i v našich ulicích. *Novinky.cz* [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/412804-fiala-jsme-ve-valce-ktera-se-vede-i-v-nasich-ulicich.html>

Měli by mít občané ČR také právo vyjádřit se v referendu? Čeští politici se vyjádřili [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.kscm.cz/aktualne/aktuality/meli-mit-obcane-cr-take-pravo-vyjadrit-se-v-referendu-cesti-politici-se-vyjadrili>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Modrá karta*. [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/modra-karta.aspx>

MINISTERSTVO VNITRA ČR. *Terminologický slovník*. [online]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx>

Ministr Pelikán: Šířit nenávisť vůči islámu je trestné. *Týden.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/politika/ministr-pelikan-sirit-nenavist-vuci-islamu-je-trestne_362812.html

Národní listy [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/wp-content/uploads/2016/06/hk7-tisk.pdf>

ODS. *Abychom se nemuseli bát* [online]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/migracni-krize>

ODS. *Otáčíme EU správným směrem* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.ods.cz/docs/programy/program-volbyEP2014-velky.pdf>

ODS. *Patříme na Západ, ne na Východ!* [online]. Dostupné z: <http://www.ods.cz/volby-2016/patrim-na-zapad--ne-na-vychod>

ODS. *Volby 2016 - kraj Jihočeský* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.ods.cz/docs/volby2016/volby2016-ods-kraj-jihocesky.pdf>

ODS. *Volební program* [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.ods.cz/docs/programy/volebni-program-2013.pdf>

OKAMURA, Tomio. *Islám je ideologie teroru a nenávisti* [online]. 2016. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-islam-je-ideologie-teroru-a-nenavisti/>

Poslankyně TOP 09 chce zákonem předejít šíření islámu na školách. *Novinky.cz* [online]. 2016. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/wEh56/evropska-civilizace-se-vydala-na-nebezpecnou-cestu>

Poslankyně Zeliňková opouští ANO. Podle Babiše je to kvůli názorům na migraci. *Česká televize* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/domaci/1854317-poslankyne-zelienkova-opousti-ano-podle-babise-je-kvuli-nazorum-na-migraci>

Profesor Jan Keller: Cirkus s migranty je pokrytectví. Lomíme rukama nad těmi, kteří opustili své staré a nemocné. Tu vynucenou solidaritu zaplatí chudí v Evropě. *Parlamentní listy* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Profesor-Jan-Keller-Cirkus-s-migranty-je-pokrytectvi-Lomime-rukama-nad-temi-kteri-opustili-sve-stare-a-nemocne-Tu-vynucenou-solidaritu-zaplati-chudi-v-Evrole-404461>

Projekce obyvatelstva České republiky (Projekce 2013) [online]. ČSÚ. 2013. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20567167/402013u.pdf/3cdc1b6f-9334-429e-99e6-f72b4047bee3?version=1.0>

RAFFAELLI, Rosa. *Přistěhovalecká politika* [online]. 2017. Dostupné z: http://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/cs/FTU_5.12.3.pdf

ROVENSKÝ, Jan. Babiš k migraci: Se Zemanem souhlasím. *Novinky.cz* [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/388408-babis-k-migraci-se-zemanem-souhlasim.html>

Schwarzenberg: Odchod z EU potřebujeme jako díru v hlavě. *Deník.cz* [online]. 2016. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/schwarzenberg-odchod-z-eu-potrebujeme-jako-diru-v-hlave-20160702.html

SKÁLA, Josef. *Místopředseda ÚV KSČM k vyjádření Kláry Samkové: „Islám je stejný jako nacismus, fašismus a komunismus. Je státní zločinnou a zločineckou ideologií," řekla*

doslova [online]. 2016. Dostupné z: <http://jckr.kscm.cz/aktualne/aktuality/mistopredseda-uv-kscm-k-vyjadreni-klary-samkove-islam-je-stejny-jako-nacismus>

Sobotka: Evropa nesmí během migrační krize pomáhat za cenu sebeohrožení. *E15.cz* [online]. 2015. Dostupné z: <http://zpravy.e15.cz/domaci/politika/sobotka-evropa-nesmi-behem-migracni-krize-pomahat-za-cenu-sebeohrozeni-1252512>

Sobotka: Úvahy o vystoupení Česka z EU jsou nebezpečné. *Novinky.cz* [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/395821-sobotka-uvahy-o-vystoupeni-ceska-z-eu-jsou-nebezpecne.html>

SPD. *Deset zásadních programových bodů politického hnutí SPD* [online]. Dostupné z: <http://spd.cz/program/>

SPD. *Islám do ČR nepatří* [online]. 2015. Dostupné z: <http://spd.cz/33/>

SPD. *Odpor k EU sílí: nebudeme odcházet sami!* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.koalicespdspo.cz/odpor-k-eu-sili-nebudeme-odchazet-sami>

SPD. *Podepište papírovou petici za referendum o vystoupení z Evropské unie* [online]. 2015. Dostupné z: <http://spd.cz/podepiste-petici-za-referendum-o-vystoupeni-z-evropske-unie/>

SPD. *Základní všeobecný krajský program* [online]. Dostupné z: <http://spd.cz/zakladni-vseobecny-krajsky-program/>

STEGMAIER, Mary; LINEK, Lukáš. The parliamentary election in the Czech Republic, October 2013. *Electoral Studies*. 2014, vol. 35, 385-388. DOI: 10.1016/j.electstud.2014.03.001. ISSN 02613794.

SVOBODA, Pavel. *Neexistuje hodný islám a zlý islám*. *Echo24.cz* [online]. 2015. Dostupné z: <http://echo24.cz/a/w3CJ4/neexistuje-hodny-islam-a-zly-islam>

ŠARAPATKA, Milan. *Česká republika a imigrace* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/blog/milan-sarapatka-ceska-republika-a-migrace/>

Šéf KSČM Filip: Marnost, utrpení, velký průšvih. Jak praví vykladači Koránu, džihád začíná masovou migrací. NATO ohrožuje světový mír. Zoufalé USA i destrukční Kalousek.... *Parlamentní listy* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Sef-KSCM-Filip-Marnost-utrpeni-velky-prusvih-Jak-pravi-vykladaci-Koranu-dzihad-zacina-masovou-migraci-NATO-ohrozuje-svetovy-mir-Zoufale-USA-i-destrukcni-Kalousek-414158>

TELIČKA, Pavel. *Náměty pro řešení migrační krize* [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.telicka.eu/cs/what-we-stand-for/detail/2>

THE ECONOMIST. Europe's migrant crisis in numbers. *The Economist* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.economist.com/blogs/graphicdetail/2016/03/daily-chart-20>

Tomio Okamura: Migrace očima muslimských migrantů [online]. 2016. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-migrace-ocima-muslimskych-migrantu/>

Tomio Okamura: Nulová tolerance migrace [online]. 2016. Dostupné z: <http://spd.cz/tomio-okamura-nulova-tolerance-migrace/>

TOP 09. *Devět priorit TOP 09 pro řešení migrační krize* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.top09.cz/proc-nas-volit/fakta-a-argumenty/devet-priorit-top-09-pro-reseni-migracni-krize-19646.html>

TOP 09. *Evropa jsme my, ne oni* [online]. 2014. Dostupné z: http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-do-evropskeho-parlamentu-2014_1043.pdf

TOP 09. *TOP 09: Pomozme potřebným, trvejme však na dodržování pravidel* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.top09.cz/proc-nas-volit/fakta-a-argumenty/top-09-pomozme-potrebnym-trvejme-vsak-na-dodrzovani-pravidel-18846.html>

TOP 09. *Schwarzenberg: Velký a hrdý český národ se s uprchlíky vypořádá* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.top09.cz/co-delame/medialni-vystupy/schwarzenberg-velky-a-hrdy-cesky-narod-se-s-uprchliky-vyporada-18851.html>

TOP 09. *Víme, kam jdeme* [online]. 2013. Dostupné z: http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-2013-do-poslanecke-snemovny_894.pdf

TOP 09. *Volím silou rozumu* [online]. Dostupné z: http://www.top09.cz/files/soubory/volim-silou-rozumu_1623.pdf

TOP 09. *Zdravé srdce Čech* [online]. 2016. Dostupné z: http://www.top09.cz/files/soubory/volebni-program-top-09-stredocesky-kraj_1644.pdf

TRACHTOVÁ, Zdeňka. Každý koupený kebab je další krok k burkám, tvrdí Okamura na Facebooku. *IDnes.cz* [online]. 2015. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/domaci/378077-islam-neni-spatny-kdyz-se-nezneuziva-tvrdi-valecny-veteran-a-novy-sef-usvitu-lidinsky.html>

UNHCR. *Population Statistics* [online]. 2017. Dostupné z: http://popstats.unhcr.org/en/overview#_ga=1.24966906.1776080347.1486823412

UNHCR. *Refugees/Migrants Response - Mediterranean* [online]. 2017. Dostupné z: <http://data.unhcr.org/mediterranean/regional.php>

ÚSVIT - NÁRODNÍ KOALICE. *Program strany pro krajské volby: HRDÁ A BEZPEČNÁ ZEMĚ* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/program-strany/>

ÚSVIT - NÁRODNÍ KOALICE. *Úsvit a Blok proti islámu: Vláda ignoruje čtvrt milionu občanů. Podáváme trestní oznámení na Sobotku* [online]. 2016. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/novinky/usvit-a-blok-proti-islam-vlada-ignoruje-ctvrt-milionu-obcanu-podavame-trestni-oznameni-na-sobotku/>

ÚSVIT – NÁRODNÍ KOALICE. Za nelegální překročení hranice okamžité vyhoštění. Chceme ochranu hranic a referendum o kvótách[online]. 2016. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/tiskove-zpravy/za-nelegalni-prekroceni-hranice-okamzite-vyhosteni-chceme-ochranu-hranic-a-referendum-o-kvotach/>

Úsvit požádá Zemana, aby prosadil uzavření hranic kvůli migrační krizi. *Deník.cz* [online]. 2015. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/usvit-pozada-prezidenta-aby-prosadir-uzavreni-hranic-20151006.html

ÚSVIT PŘÍMÉ DEMOKRACIE. *Volební program 2013* [online]. Dostupné z: <http://www.usvitnarodnikoalice.cz/download/documenty/program-hnuti-usvit-prime-demokracie.pdf>

VALACHOVÁ, Kateřina. *Islám do škol? Ani náhodou* [online]. 2016. Dostupné z: <https://www.cssd.cz/aktualne/blogy/islam-do-skol-ani-nahodou/>

V migrační politice se musíme řídit solidaritou i zdravým selským rozumem. *Haló noviny* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.halonoviny.cz/articles/view/32448148>

Vypadnout z EU a kontrolovat hranice, doporučuje Klaus mladší z ODS. *IDnes.cz* [online]. 2016. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vypadnout-z-eu-a-kontrolovat-hranice-doporucuje-klaus-mladsi-z-ods-1f2-/domaci.aspx?c=A160723_153021_domaci_kop